R. T. F. REUDLER.

TIROCINIA CRITICA

IN

DIONYSII HALICARNASSENSIS
ANTIQUITATES ROMANAS.

TIROCINIA CRITICA

IN

DIONYSII HALICARNASSENSIS

ANTIQUITATES ROMANAS.

TIROCINIA CRITICA

IN

DIONYSII HALICARNASSENSIS ANTIQUITATES ROMANAS.

SPECIMEN LITERARIUM INAUGURALE

QUOD

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE RECTORIS MAGNIFICI

R. J. FRUIN,

PHIL. THEOR. MAG. LIT. HUM. DOCT. ET IN FACULTATE LIT. HUM. PROF. ORD.,

AMPLISSIMI SENATUS ACADEMICI CONSENSU

ET

NOBILISSIMAE FACULTATIS PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET LITERARUM HUMANIORUM DECRETO,

Pro Gradu Doctoratus,

SUMMISQUE IN PHILOSOPHIAE THEORETICAE ET LITERARUM HUMANIORUM DISCIPLINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

IN ACADEMIA LUGDUNO-BATAVA

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,

PUBLICO AC SOLEMNI EXAMINI SUBMITTET

REINHARD THEODORUS FREDERIK REUDLER,

HARLEMENSIS.

DIE I MENSIS IUNI A. MDCCCLXXVIII, HORA II,

IN AUDITORIO MAIORE.

LUGDUNI-BATAVORUM, E. J. BRILL.

MDCCCLXXVIII.

Nuper duo scripta in lucem prodierunt de Dionysii Halicarnassensis Antiquitatibus Romanis, viri clarissimi Cobet et viri doctissimi Garrer. Temerarium igitur esse videtur denuo idem opus eiusdem scriptoris tractare; sed iam antequam sciebam opera supra dicta editum iri aliquantum temporis in Dionysii Antiquitatibus versatus eram; et quamquam multa quae annotaveram tam vir clar. Cobet quam vir doct. Garrer demonstraverunt, nonnulla tamen supersunt quae non spernenda censebam, quaeque sedule collecta in lucem edere ausus sum. Neque hoc nisi cunctanter feci; multa enim infirma inesse mihi persuasum est; at benevolentiam lectorum omnium imploro, qui ut non docti operis scribendi sed legi satisfaciendi causa me haec scripsisse recordentur oro.

Plerumque editione Kiesslingiana usus sum, quaeque in illa minus recta mihi videbantur emendare conatus sum; si in hoc faciendo imprudens nonnumquam alienas emendationes pro meis dedi, veniam huius rei peto.

LIBER PRIMUS.

Quam saepe legatur particula γε, ubi stare non possit et sententiam deturbet, vix opus est demonstrare; saepissime librarii in eo vocabulo peccaverunt et ubi γάρ legendum erat γε substituerunt. Hoc quoque in Dionysio frequenter accidit, e. g. pag. 8 Ἀθηναῖοι μέν γε αὐτῆς μόνον ἦρξαν τῆς παραλίου δυεῖν δέοντα ἑβδομήκοντ' ἔτη. Dionysius rationem reddit quamobrem potissimum historiam Romanam scribere susceperit et in his ostendit Romanos et vastitate imperii et diuturnitate dominationis omnibus aliis gentibus antecellere (μακρῷ δή τινι τὴν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν ἁπάσας ὑπερβεβλημένην ὄψεται τὰς πρὸ αὐτῆς μνημονευομένας, οὐ μόνον κατὰ τὸ μέγεθος τῆς ἀρχῆς... ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ μῆκος τοῦ περιειληφότος αὐτὴν χρόνου); imperium enim tam Assyriorum quam Medorum et Persarum et Macedonum neque tam magnum neque tam diuturnum fuisse; quod attineat ad Graecas civitates nullam dignam esse quae cum illis comparetur. Tum duas maximas civitates Graeciae tractat. Non necessarium est multis verbis demonstrare quam inepte in eiusmodi enumera-

tione vocabulum *γε* positum sit; legamus *'Αθηναῖοι μὲν γὰρ κ. τ. ἑ.* et medicina allata erit. Idem accidit pag. 1184 ubi nunc legitur *πρὸς μέν γε τοὺς ἀφεστηκότας τῶν πολιτῶν ἀντίπαλον χεῖρα ἕξομεν εἰ βουλοίμεθα τῶν θεραπόντων ἐπιλεξάμενοι τοὺς ἀκμαιοτάτους ἐλευθερῶσαι.* Hoc quoque loco *γε* sensu caret; legamus *πρὸς μὲν γὰρ τοὺς ἀφεστηκότας κ. τ. ἑ.* et si pro *βουλοίμεθα* indicativum restituerimus omnia se recte habebunt. — Eodem modo emendanda sunt quae leguntur pag. 327 *οἱ μέν γε φεύγοντες*, pag. 492 *ἄποικοι μέν γε αὐτῶν ὄντες*, pag. 1052 *οἱ μέν γε ἐγκαταλελοίπασιν αὐτῶν τὴν ἐπικουρίαν*, pag. 1154 *Αἴκανοι μέν γε καὶ Οὐολοῦσκοι*, pag. 1215 *διεψεύσασθε μέν γε καὶ τὰς ὑποσχέσεις* pag. 1223 *οἱ μέν γε ἐξ 'Ιλίου μεταναστάντες ὑπὸ πολεμίων ἐξηλαύνοντο*, pag. 1375 *οἱ μέν γε ἀφθονωτέρων εὐποροῦσιν ἐκεῖ τῶν ἐπιτηδείων*, p. 1561 *οἱ μέν γε οὐδὲν ἐὰν μὴ κατορθώσωσι βλάπτονται*, pag. 1625 *οὐδέ γε αἱ Οὐολούσκων οὐδὲ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων εὐεργεσίαι συμπάντων τοσοῦτον ἰσχύουσιν*, pag. 1832 *ὅταν μέν γε πολεμῶμεν*, pag. 1850 *οἱ μέν γε πατρίκιοι*, pag. 2182 *οἱ μέν γ' ἀγάθοί*, pag. 2187 *μαρτυρεῖταί γέ τοι παρὰ πάντων αὐτοῖς*, ubi codex Ambrosianus *γὰρ* dedit, pag. 2304 *πολλῶν γέ τοι δημοτικῶν παραγγελλόντων.* Altera forma in quam *γὰρ* nonnumquam abiit est *γοῦν*, e. g. p. 1033 *οὐδένα γοῦν ἐκ τῆς ἱστορίας παρειλήφαμεν*, pag. 1554 *δυσὶ γοῦν* (Codex Regius habet *γὰρ*) *ψήφοις ἑάλως μόναις*, pag. 1628 *κατηγωνίσατό γε οὖν σε... ὁ πολιτικὸς φθόνος*, pag. 1747 *εἰ γ' οὖν... οἱ πολέμιοι... ἠκολούθησαν.* Nonnumquam *γε* legitur ubi *τε* requiri-

tur, quae facile confundi poterant, e. g. pag. 1160 *ὁ δ' ἐπίκλητός γε οὑτοσὶ καὶ ἐπίσκηνος ὄχλος.* Contra pag. 126 pro *ταύτης τε δὴ τῆς συγγενείας ἀναμνήσει* cum Buechlero revocandum est *ταύτης γε δὴ κ. τ. ἑ.*

Pag. 11. *εἰς ὑπάτους Κλαύδιον Νέρωνα τὸ δεύτερον ὑπατεύοντα καὶ Πίσωνα Καλπούρνιον.* Vix credi potest Dionysium sic scripsisse: legimus enim pag. 891 *ἀποδείκνυται Οὐαλέριος τὸ δεύτερον ὕπατος*, pag. 1475 *ὕπατοι δ' ἀπεδείχθησαν Κόιντος Σουλπίκιος Καμερῖνος καὶ Σέργιος Λάρκιος Φλαύιος τὸ δέυτερον*, pag. 1734 *ἀποδείκνυσιν ὑπάτους Γάϊον Ἰούλιον... καὶ Κοίντον Φάβιον Καίσωνος υἱὸν τὸ δεύτερον* et ita quoque pag. 1739, 1774, 1844, 1908 et pluribus aliis locis; nusquam appositum est participium *ὑπατεύων.* Ergo hic quoque *ὑπατεύοντα* non a Dionysio additum sed a magistro in margine explicandi causa adscriptum esse et inde in textum irrepsisse arbitror. Confirmat hanc opinionem Suidas qui totum hunc locum transscripsit in voce *Ἀσσύριοι*, ubi legitur *εἰς ὑπάτους Κλαύδιον Νέρωνα τὸ δεύτερον καὶ Πίσωνα Καλπούρνιον.*

Pag. 13. *ἀλλὰ δι' αὐτοματισμόν τινα.* Dionysius delectatur nominibus in *μός* exeuntibus, quae tantum apud recentiores leguntur. Invenimus ex huiusmodi substantivis apud eum praeter hoc *αὐτοματισμός ἁγισμός* (pag. 54, 86), *ἐναγισμός* (pag. 380), *ἁγνισμός* (pag. 383, 469), *ἀγυρμός* (pag. 274), *ἀμφιεσμός* (p. 1653), *ἀποσπασμός* (pag. 975), *ἀφανισμός* (pag. 99, 195,

370, 380, 383, 388, 511, 828, 1488), *βιασμός* (pag. 196, 197, 198, 356), *δεκασμός* (pag. 741, 1680, 1710), *διαπαννυχισμός* (pag. 274), *ἐθισμός* (passim), *εἰκασμός* (pag. 1200, 1582, 2284), *ἐπιλογισμός* (pag. 189), *ἐπιπολασμός* (pag. 1189), *ἐρεθισμός* (pag. 2079), *κορυβαντιασμός* (pag. 274), *μακαρισμός* (pag. 1701), *μελλησμός* (pag. 1353), *ξυλισμός* (pag. 940), *ὀνειδισμός* (pag. 433, 592, 880, 1388, 1756), *ὀργιασμός* (pag. 1482), *ὀψισμός* (pag. 756), *ὀψωνιασμός* (pag. 908), *πανηγυρισμός* (pag. 1484), *πολισμός* (pag. 150), *σαφηνισμός* (pag. 166), *σεβασμός* (passim), *συνοικισμός* (pag. 1711), *ὑπομνηματισμός* (pag. 20), *χρονισμός* (pag. 755).

Pag. 22. *πολιτειῶν τ' ἰδέας διέξειμι πάσας.* Hic locus ostendit quam parum Dionysius eiusque aequales dialectam Atticam noverint, licet studiose Atticos imitari conentur et id consecuti esse sibi videantur. Uno tenore Dionysius scribit: *ἄρχομαι μὲν τῆς ἱστορίας· καταβιβάζω δὲ τὴν διήγησιν· ἀφηγοῦμαι δὲ τοὺς πολέμους· πολιτειῶν τ' ἰδέας διέξειμι· ἔθη τε τὰ κράτιστα διηγοῦμαι· σχῆμα δ' ἀποδίδωμι.* Omnia verba formam praesentis habent praeter unum *διέξειμι.* Causa huius rei non longe abest; nesciebant enim Atticistae *διέξειμι* futurum esse verbi *διεξέρχομαι* et in hunc errorem facile induci poterant formis infinitivi et participii *διεξιέναι* et *διεξιών* quae praesenti et futuro communes sunt. Legebant in Isocratis Panegyrico (§ 138) *καίτοι τινὲς θαυμάζουσι τὸ μέγεθος τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ φασὶν αὐτὸν εἶναι δυσπολέμητον, διεξιόντες ὡς πολλὰς*

τὰς μεταβολὰς τοῖς Ἕλλησι πεποίηκεν, in Platonis Phaedone (pag. 84 C.) πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβὰς, εἴ γε δή τις αὐτὰ μέλλει διεξιέναι, et eiusmodi loci a recta via eos averterunt. Tamen iam antiquitus erant doctiores, qui quid utendum esset, quid non docebant (Comp. Cobet, *Var. Lect.* p. 26, 307).

Pag. 23. μονοειδεῖς γὰρ ἐκεῖναί τε καὶ ταχὺ προσιστάμεναι τοῖς ἀκούουσιν. Dionysio ante oculos erat Demosthenes, cuius eum studiosissimum fuisse constat, et qui Or. IX, § 14 dicit: ἄνευ δὲ ταύτης (i. e. τῆς ἀκουόντων εὐνοίας) κἂν ὑπερβάλῃ τῷ λέγειν καλῶς, προσέστη τοῖς ἀκούουσιν.

Pag. 25. ᾤκουν ἄνευ τειχῶν κωμηδὸν καὶ σποράδες. Vocabulum κωμηδόν a recentioribus fictum est ex analogia adverbiorum ἀγεληδόν, σωρηδόν, βοτρυδόν, cet; Attici dicebant κατὰ κώμας, e. g. Thucydides (I, 5): προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις.

Pag. 27. δούλων τε ὅσοι παρ' αὐτοῖς ἐλευθερωθεῖεν ἀστοῖς εἶναι συγχωρήσει. Hic locus demonstrat quantum significatio vocabuli ἀστός mutata sit; nam cum apud Athenienses ii essent ἀστοί qui e parentibus liberis Atheniensibus Athenis nati essent, neque quisquam ἀστός fieri posset sed πολίτης δημοποιητός, apud recentiores ἀστός prorsus idem significat ac πολίτης, ut hoc loco servi libertatem adepti ἀστοί facti esse dicun-

tur. Eodem modo pag. 540 Dionysius nos docet Lucomonem audivisse *περὶ τῆς Ῥωμαίων πόλεως ὅτι πάντας ἀσμένη* (sic est legendum pro *ἀσμένως*) *ὑποδεχομένη τοὺς ξένους ἀστοὺς ποιεῖται.* Item pag. 696 Tullius dicitur primus incepisse *τοὺς δεδουλευκότας ἀστοὺς ποιεῖν.*

Pag. 36. *εἰ δέ τινες πεφύκασι μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ πραγμάτων παλαιῶν ἀβασανίστως τὰ λεγόμενα δέχεσθαι.* Offendit adverbium *ἀβασανίστως*. Quam saepe siglo male intellecto adverbium pro adiectivo legatur contra certum usum linguae Graecae vix opus est admonere. Multa huius vitii exempla dedit V. C. Cobet in Var. Lect. (p. 152 sqq.); e Dionysio augeri numerus potest: sic legimus *ἀσμένως* pro adiectivo pag. 157, 212, 541, 774, 1328, 1483, 2045, 2220, 2301, (integra forma servata est pag. 182 *ἀσμένους δὲ τὴν γῆν ἰδόντας*, pag. 571 *οἱ δ' ἄσμενοί τε ὑποδέχονται τὸν πόλεμον*, pag. 1201 *δέχεσθε ἄσμενοι τὰς χάριτας αὐτῶν*, pag. 1446 *ἐγένετο δὲ καὶ τοῖς πλείστοις τῶν συνέδρων ἀσμένοις*), pag. 150 *πυρὸς αὐτομάτως ἀναφθέντος* pro *αὐτομάτου*, pag. 145 *ἀκαταπλήκτως τὸ δεινὸν ὑπομένοντας* pro *ἀκαταπλήκτους* et pag. 1433 *ἀκαταπλήκτως οἴσομεν* pro *ἀκατάπληκτοι.* Simile mendum legitur pag. 1720, ubi pro librorum *αἱ δὲ διά τ' ὀρῶν ἀφανῶν — ποιησάμεναι τὰς ὁδούς* V. D. Sylburg dedit *ἀφανῶς*; mea sententia *ἀφανεῖς* vera lectio est. Idem vitium inest in *ἀβασανίστως*: legendum est *ἀβασάνιστα τὰ λεγόμενα δέχεσθαι* ut legimus in Antiphontis Or. I, § 13 *ὥστε σιωπώμενον καὶ ἀβασάνιστον αὐτὸ ἐᾶσαι ἐβουλή-*

θησαν. Eodem modo corrigatur Thucydides (I. 20) *οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἢν ἐπιχώρια σφίσιν ᾖ, ὅμως ἀβασάνιστα* (pro codicum *ἀβασανίστως*) *παρ' ἀλλήλων δέχονται*. Confirmant emendationem quoque pag. 189 ubi legitur *οὐ γὰρ ἠξίουν... τὴν πίστιν ἀβασάνιστον καταλιπεῖν* et pag. 1801 *τὸ δὲ συναπτόμενον τούτοις — ἄξιον μὴ παραλιπεῖν ἀνεξέταστον*.

Pag. 48. *φυλακὴν αὐτοῦ καταστήσαντες*. Vir Clar. Madvig (Advers. Critica, vol. I, pag. 722) scribere suadet *ἐπ' αὐταῖς καταστήσαντες*. Assentior ei propter praecedentia *ναῦς μὲν ταύτῃ καταλείπουσι* in sequentibus *αὐτοῦ* non nescessarium esse, sed pro *ἐπ' αὐταῖς* scribere malim *ἐπ' αὐτοῖς* i. e. apud eos qui significantur per *τὸν ἥκιστα δυνάμενον ταλαιπωρεῖν ὄχλον*.

Pag. 50. *οἱ δὲ Πελασγοὶ — ὡς δὲ τήν τε νησῖδα τὴν ἐν αὐτῇ περιδινουμένην κατέμαθον*. Repetitum vocabulum *δέ* iam alios offendit; invenio Ambrosium *ὡς δή* maluisse, sed particula *δή* hic stare non potest; alterum *δέ* eiciendum censeo.

Pag. 53. *τὸν πρὸς τοὺς Σικελοὺς πόλεμον — πολλῇ προθυμίᾳ συνδιέφερον*. In his Dionysius imitatus est Herodotum qui dicit l. v, c. 79 *καὶ οὗτοι — προθύμως συνδιαφέρουσι τὸν πόλεμον*. (Comp. quoque Her. v, 99).

Pag. 83. *Λαύνας τῆς Εὐάνδρου θυγατρός*. Filia Evandri Latine appellatur Lavinia; Plutarchus in vita Romuli

(c. 2) eam appellat Λαβινία, Strabo (v. 3) Λαουινία. Legimus pag. 150: ὄνομα δὲ τῷ κτίσματι Αἰνείας τίθεται Λαουίνιον, ὡς μὲν αὐτοὶ Ῥωμαῖοι λέγουσιν ἀπὸ τῆς Λατίνου θυγατρὸς ἣ Λαῦναν εἶναι Φασὶ τοὔνομα; sed non facile a Launa derivatum esse nomen Lavinium alicui suadebitur. Praeterea in MSS. hoc loco et pag. 110 est Δύνας et pag. 150 in Urbinate Λαουνίαν, ut quoque pag. 152 et 161. Haec omnia mihi suadent ut omnibus locis indicatis legam Λαουινία cum Reiskius ubique Λαύνα edat.

Pag. 86*. Ἡρακλέους ὃς Ἰβηρίαν καὶ τὰ μέχρι δυσμῶν ἡλίου πάντα χειρωσάμενος ἧκεν. Paullo accuratius scripsisset κεχειρωμένος, ut post pauca διειργμένον pro διειργόμενον. Comp. pag. 106 Ἰβηρίαν ἤδη κεχειρωμένος.

Pag. 86*. οἱ μὲν πλείους ἦσαν Πελοποννήσιοι, Φενεᾶταί τε καὶ Ἐπειοὶ οἱ ἐξ Ἤλιδος. Inter eos qui in Italia consederunt Dionysius partem Herculis comitum enumerat, qui patria deleta in iis regionibus manere mallent. Maiorem partem eorum Peloponnesios et accuratius Pheneates et Epeos ex Elide fuisse narrat. Quia autem nullo alio loco Epei habitabant, quam in Elide, non necesse erat eos distinguere ab alia eiusdem nominis gente et delendum est articulum οἱ quod ex dittographia natum esse veri simile est. Praeterea notandum est Epeos tantum ex Elide fuisse: Φενεός oppidum Arcadiae erat (Conf. Pausan. VIII, 14, 15).

Pag. 93. παρέχει εὐθηνούσας τὰς ἀγέλας. Herodotus

εὐθηνεῖν dicebat, Attici εὐθενεῖν. Testis sit Aeschylus in Eum. vs. 908:

ἀστοῖσιν εὐθενοῦντα μὴ κάμνειν χρόνῳ

vs. 944: μῆλά τ' εὐθενοῦντα γᾶ
τρέφοι.

vs. 895: ὡς μή τιν' οἶκον εὐθενεῖν ἄνευ σέθεν.

Iu Demosthenis Or. VIII, § 20. πότερ' ἂν βούλοιο τούτους τοὺς στρατιώτας-εὐθενεῖν fere omnes codices consentiunt in εὐθενεῖν, pauci habent εὐσθενεῖν; in Or. XVIII, § 286 εὐθενούντων τῶν πραγμάτων multa MSS. habent εὐθηνούντων, Σ. εὐθενούντων: contra in Orat. XIX, § 231 καὶ νοῦν ἔχειν ἡγοῦντο καὶ τὴν πόλιν εὐθενεῖσθαι, quamquam omnes codices exhibent ε non η, Bekker edidit εὐθηνεῖσθαι, quod sine dubio emendandum est.

Pag. 98. λῃστής τις ὄνομα Κάκος. In Ovidii Fastis ubi eadem historia narratur Cacus semper a productam habet, ut I. 550: Traxerat aversos Cacus in antra feros,
Cacus, Aventinae timor atque infamia silvae.
569: Prima movet Cacus collata proelia dextra.
Ob hanc causam cum Meinekio Κᾶκος malo.

Pag. 99. τοῖς μὲν ἴχνεσι διαρτώμενος. Verbum διαρτᾶν non apparet nisi apud recentiores. A Suida, qui hunc locum transscripsit, explicatur διαρτώμενος· ὁ δὲ Ἡρακλῆς τοῖς μὲν ἴχνεσι διαρτώμενος (τουτέστιν ἐξαπατώμενος) κ. τ. λ. Hoc Virum Clar. Madvig effugisse videtur, qui in Advers. Crit. I, pag. 725 ad Dion. pag. 225 ὡς διηρτημένος ὑπ' αὐτοῦ annotaverit: »scribe ὡς διηπατημένος." Nihil mutandum est.

Pag. 100. *ἀμηχανῶν ὁ Ἡρακλῆς ὅτι χρήσαιτο τῷ πράγματι εἰς νοῦν βάλλεται προσελάσαι τῷ σπηλαίῳ τὰς ἄλλας βοῦς.* Propter sequens praesens *βάλλεται* futuri optativum *χρήσοιτο* legendum censeo.

Pag. 100. *Ἡρακλῆς δ' ἀλοιῶν αὐτὸν τῷ ῥοπάλῳ κτείνει. ἀλοιᾶν* legitur apud Homerum: Attici dicebant *ἀλοᾶν* quod hoc quoque loco legendum est, quodque in Urbinatis *ἀλύων* latere suspicor.

Pag. 103. Editur *σπλαγχνευσαμένων ἤδη τῶν ἑτέρων* cum vulgo codices habeant *ἐσπλαγχνευμένων ἤδη τῶν ἱερῶν*, in quibus nihil mutandum est.

Pag. 106. *πρὸς δὲ τούτοις Ἕλλησί τε βαρβάρους συγκεραννύμενος καὶ θαλαττίους ἠπειρώτας.* Cum Viro Clar. Madvig (Advers. Crit. I, pag. 724) *καὶ θαλαττίοις ἠπειρώτας* malo, ut post pauca pro *τρίβους ἐΚτέμνων ἀβάτοις ὄρεσι, τρίβους ἐΝτέμνων ἐν ἀβάτοις ὄρεσι* adsumpta coniectura Viri Doct. Reiskii. *ἐκτέμνεσθαι* potest quod inest alicui rei, ut in Iliade (XI. 829) Eurypylus vulneratus ad Patroclem dicit: *μηροῦ δ' ἔκταμ' ὀιστόν.* Item Plato, de Republ. III, pag. 411 *b*. *ἕως ἂν ἐκτήξῃ τὸν θυμὸν καὶ ἐκτέμῃ ὥσπερ νεῦρα ἐκ τῆς ψυχῆς. Ὀιστός* in vulnere haerebat, *νεῦρα* in animo sunt, igitur *ἐκτέμνεσθαι* possunt; sed quomodo poterit *ἐκτέμνειν* aliquis *τρίβους ἀβάτοις ὄρεσι*? Viae faciendae erant quas Herculem fecisse Dionysius narrat: ergo non dubito restituere *ἐντέμνων*.

Pag. 111. In codicibus legimus ἡ (Urbinas ᾗ) καὶ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων οἰκουμένη Νέας Πόλεως καὶ Πομπηΐας ἐν μέσῳ κειμένη. Kiessling edidit ᾗ καὶ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων ἦν οἰκουμένη. Infelix coniectura, nam diu multumque quaesiveris, opinor, antequam talem compositionem verborum invenies, qualis est ᾗ νῦν ἦν οἰκουμένη. Iam ipse dubitans de sua coniectura addidit: »rectius fortasse cum Buechlero pro κειμένη restituendum est κεῖται." Mea sententia Buechlerus verum vidit; legendum est quod codices exhibent, mutato κειμένη in κεῖται.

Pag. 114. τάς τε τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰς Ῥωμαίων ἱστορίας παραλαβών. Ex iis quae sequuntur apparet Dionysium comparare quae Graeci, quae Romani de Aenea et eius adventu in Italiam tradunt. Parva mutatione assequemur vocabulum quod comparationis notionem habet, nempe παραβάλλω; itaque pro παραλαβών lego παραβαλών, quod Reiskius iam coniecit.

Pag. 114. ἔφθασαν αἴσθησιν τοῦ δεινοῦ λαβεῖν. Numquam veteres ita locuti sunt; constanter verbum φθάνειν participium secum habebat; Atticistae vero saepissime errant.

Pag. 115. καὶ τὸ διαπῖπτον πλῆθος ἀπελάμβανον. Sine ullo dubio cum Pflugkio hic legendum est ἀνελάμβανον. Quid sit ἀπολαμβάνειν docet Demosthenes (Or. VII, § 5): ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γε λανθάνει αὐτὸν

ὅτι δι' ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων, ὁποτέρῳ ἂν χρῆσθε ὑμεῖς, ἕξετε τὴν νῆσον, ἄν τε λάβητε ἄν τ' ἀπολάβητε, τί οὖν αὐτῷ διαφέρει μὴ τῷ δικαίῳ ὀνόματι χρησάμενον ἀποδοῦναι ὑμῖν ἀλλὰ δωρεὰν δεδωκέναι τῷ ἀδίκῳ; Itaque ἀπολαμβάνομεν quod nobis redditur, sed haec significatio hoc loco non desideratur.

Pag. 124. πολλὰ δὲ καὶ παρ' Ἕλλησι γνωρίσματα καὶ φανερὰ εἰς τόδε χρόνου περιλείπεται, ἔνθα ὡρμίσαντο καὶ παρ' οἷς διατριβὴν — ἐποιήσαντο. Dionysius hoc agit ut demonstret indicia Aeneae commorationis in Graecia nullo lapsu temporis evanescere potuisse sed ad suum tempus mansisse et adhuc superesse; igitur καὶ transponendum est post φανερὰ et cum Viro Doct. Pflugk legendum: γνωρίσματα φανερὰ καὶ εἰς τόδε χρόνου περιλείπεται. Similia leguntur pag. 172: τὰς τελετὰς αὐτοῖς καὶ εἰς τόδε χρόνου γιγνομένας.

Pag. 125. Cum Viro Clar. Madvig (Adv. Crit. I, pag. 724) ἕως ἤνθει τε καὶ ᾠκεῖτο ἡ νῆσος malim quam lectionem Reiskii ᾠκήθη pro codicum ᾠκίσθη. Imperfectum enim cum imperfecto coniungi solet.

Pag. 126. τὸ δὲ νικητήριον ὁ πρῶτος ἐλθὼν εἰς τὸν νεὼν λαμβάνει. In prosa vulgo dicitur τὰ νικητήρια, ut Plato Phaedr. pag. 245*b*: ἀλλὰ τόδε πρὸς ἐκείνῳ δείξας φερέσθω τὰ νικητήρια, de Republ. X, pag. 612*d*: ἵνα καὶ τὰ νικητήρια κομίσηται, Euthyd. pag. 305*d*: ἡγοῦνται οὖν-τὰ νικητήρια εἰς δόξαν οἴσεσθαι σοφίας πέρι.

Pag. 132. *καὶ γαμεῖ τὴν παιδίσκην.* Vulgo Attici servas et meretrices *παιδίσκας* appellabant: de puellis, virginibus utebantur vocabulo *κόρη*. Dionysius constanter *παιδίσκη* habet, etiam cum sermo est de puellis ingenuis et honestis, v. c. de Lavinia (pag. 176), de Rhea Silvia (pag. 195, ubi in margine adscriptum erat *τῆς κόρης*, quod in textum receptum, recte a Buechelero eiectum est), de Virginia (pag. 2248).

Pag. 140. *εἴτε τῶν ὁμοσκήνων. ὁμόσκηνος* est recentioris aetatis; veteres, Thucydides, Xenophon habent *σύσκηνος*, e. g. Thuc. VII, 75. *τῶν τε συσκήνων ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι*, Xenoph. Cyrop. II, 2, 29: *ἀκούσαντες ταῦτα οἱ σύσκηνοι προσέβλεψαν.*

Pag. 141. *ἔχοντες τοὺς στεφάνους περὶ τὸν βωμὸν ἔστησαν.* His verbis Dionysius idem indicat quod alio loco exprimitur per *ἐστεφανωμένοι περὶ τὸν βωμὸν ἔστησαν.* Cum autem neque quibus neque qualibus coronis redimiti essent Aeneae socii indicetur, articulum *τούς* delendum censeo. Eodem modo camillae sacris adesse dicuntur (pag. 280) *στεφάνοις κοσμούμεναι τὰς κεφαλὰς* ubi procul dubio *κεκοσμημέναι* legendum est.

Pag. 144. *αὐτίκα περὶ τὴν κατασκευὴν τοῦ πολίσματος ἁπάσῃ προθυμίᾳ ὥρμητο.* Primum emendandum est *ὥρμητο* plusquamperfectum, cui nullus locus hic est, et scribendum *ὡρμᾶτο*, sicut sequitur *ἐλάμβανέ τε καταθέων - ὅποσα εἰς τὸν πολισμὸν αὐτῷ ἦν χρήσιμα.* Tum

offendit praepositio *περί*; in usu erant *ὁρμᾶσθαι πρός τι* (Plato, Gorgias pag. 502*c*: *πρὸς τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὥρμηται ἡ ποίησις*), *ἐπί τι* (Plato, Soph. p. 228*c*: *ἐπ' ἀλήθειαν ὁρμωμένης ψυχῆς*). Quia praeterea *περί* et *ἐπί* saepe confunduntur non dubito scribere »*ἐπὶ τὴν κατασκευὴν - ὡρμᾶτο.*

Pag. 147. *παρέχοντες ὑμῖν καὶ σώματα καὶ ψυχὰς εὖ πρὸς τὰ δεινὰ πεπαιδευμένας χρῆσθαι ὁπόσα βούλεσθε.* Quomodo Aeneas polliceri posset se tot capita Latino praebiturum quot ille vellet, non intelligo: Aeneas certum numerum sociorum secum ducebat neque plures dare poterat. At hoc non dixit Aeneas; promisit Latino capita dare quibus uti posset quomodo vellet, (Reiske vertit: ut ipsis pro arbitrio utamini), quod Graece dicitur *παρέχω σοί τινα χρῆσθαι ὅτι ἂν βούλῃ*, ut legimus in Platonis Theaet. pag. 191*a*: *ἐὰν δε πάντῃ ἀπορήσωμεν, ταπεινωθέντες, οἶμαι, τῷ λόγῳ παρέξομεν ὡς ναυτιῶντες πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι ὅτι ἂν βούληται*, Thyc. II, 4: *ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα χρήσασθαι ὅτι ἂν βούλωνται*, Demosth. XXIII, 7: *παραβὰς τὸ διωρισμένον ἐκ τοῦ νόμου δικαστήριον ἄκριτον τοῖς ἐπαιτιασαμένοις παρέδωκεν ὅτι ἂν βούλωνται χρῆσθαι*, Xenoph. Cyrop. VIII, 1, 5: *παρέχωμέν τε ἡμᾶς αὐτοὺς Κύρῳ χρῆσθαι ὅτι ἂν δέῃ* et in ipso Dionysio pag. 1097: *ἐπιτρέποντες τῷ Σερουϊλίῳ χρῆσθαι σφίσιν - ὅτι βούλοιτο*, et pag. 1141: *ἐπὶ τοῖς βουλομένοις τὸ σῶμα ἐμαυτοῦ ποιῶ - χρήσασθαί μοι ὅτι ἂν δικαιῶσι* et pag. 1458: *παραδιδόντες ἑαυτοὺς*

ἀντ' ἐκείνου χρῆσθαι ὅτι βούλονται et pag. 1823: *λαβόντες τὸ σῶμα ὅτι πάλαι βούλεσθε χρῆσθε.* Itaque Dionysio reddamus *χρῆσθαι ὅ τ ι ἂ ν βούλησθε.*

Pag. 148. *ἅπαν δὲ σύγγνωμον τὸ ἀκούσιον.* Prorsus idem legitur in Thuc. III, 40: *ξύγγνωμον δ' ἐστι τὸ ἀκούσιον.*

Pag. 152. *ἐπιθυμία πάντας ἔσχεν ἰσχυρὰ τ ο ῦ παρ' ἀλλήλων ἀπολαῦσαι χρησίμου.* Vir Clar. Madvig (Adv. Crit. I pag. 725) emendat *τ ο υ* (i. e. *τινος*) *παρ' ἀλλήλων ἀπολαῦσαι χρησίμου*, idque mea sententia recte; non enim dicitur *ἀπολαύω χρησίμου*, potest dici *ἀπολαύω χρησίμου του.*

Pag. 162. *ἔτει μετὰ τὴν Λατίνου τελευτὴν τῷ τετάρτῳ θνήσκει.* Duobus tantum locis, hic et pag. 1715 legitur *θνήσκω* pro usitato *ἀποθνήσκω* quod v. c. paulo ante eadem pag. 162 exstat *Λατῖνός τ' ἀποθνήσκει.*

Pag. 173. *Ἰλίου δ' ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ συνοικισθέντος ἐ κ ε ῖ μετενεχθῆναι τὰ ἱερά.* Ut non dicitur *Φέρω τι ἐκεῖ*, sic *ἐκεῖ μετενεχθῆναι* falsum est: legatur *ἐκεῖσε.*

Pag. 174. *ποιήσασθαι δὲ τοὺς Ἰταλιεῖς νεών τε καὶ ἄδυτον.* Quod *ἄδυτον* pars est templi, *νεών* tribuendum esse credo magistello *ἄδυτον* explicanti.

Pag. 174. *τὸν Αἰνείαν -ἄραντα -τά τε ἱερὰ τῶν με-*

γάλων θεῶν καὶ ὅπερ ἔτι ἦν Παλλάδιον .... οἴχεσθαί τε κομίσαντα τὸν Αἰνείαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐλθεῖν ἄγοντα εἰς Ἰταλίαν. Offendit alterum *Αἰνείαν*: quis enim unquam scribit *Αἰνείαν ἄραντα οἴχεσθαί τε κομίσαντα τὸν Αἰνείαν καὶ ἐλθεῖν?* Haec legenti mihi in mentem venerunt Vergilii versus (Aen. II 707 sqq.), ubi poeta narrat quomodo praeter sacra patriosque Penates Aeneas patrem Anchisen ex incendio servarit. Hinc apud Dionysium lectum esse *κομίσαντα τὸν Ἀγχίσην ἐκ τῆς πόλεως* suspicor: sed totus hic locus mihi e margine in contextum irrepsisse videtur: agit Dionysius de Penatibus neque ullius momenti est utrum Aeneas patrem quoque servaverit necne: at magistro cuidam haec legenti non suffecerunt: in margine de suo adscripsit *κομίσαντα τὸν Ἀγχίσην ἐκ τῆς πόλεως*: postea *Ἀγχίσην* male lectum in *Αἰνείαν* abiit. Non genuina haec verba esse indicat quoque structura: Dionysius enim scripsisset: *Αἰνείαν ... οἴχεσθαί τε καὶ κομίσαντα τὸν Ἀγχίσην ἐκ τῆς πόλεως ἐλθεῖν ἄγοντα εἰς Ἰταλίαν.* Mea igitur sententia totus locus sic restituendus est: *ἁλισκομένης δὲ τῆς κάτω πόλεως τὸν Αἰνείαν καρτερὸν τῆς ἄκρας γενόμενον ἄραντα ἐκ τῶν ἀδύτων τά τε ἱερὰ τῶν μεγάλων θεῶν καὶ ὅπερ ἔτι περιῆν Παλλάδιον οἴχεσθαί τε καὶ ἐλθεῖν εἰς Ἰταλίαν.*

Pag. 174. *καὶ εἶναι τοῦτο* (i. e. *τὸ Παλλάδιον*) ... *κεκρυμμένον ἐν ἀβάτῳ.* Non credo Arctinum narravisse Palladium celatum esse in loco qui adiri non poterat: quis enim eo tulisset? Deorum simulacra posita esse

solebant in penetralibus, quae Graeci ἄδυτα appellabant: pro ἐν ἀβάτῳ legendum esse videtur ἐν ἀδύτῳ.

Pag. 177. τήν τε δίκην ἐπεψήφισεν ὁ δῆμος. Apud Athenienses ἐπιψηφίζω et ἐπιψηφίζομαι certa ratione differunt: ἐπιψηφίζειν est mittere in suffragium, ἐπιψηφίζεσθαι sententiis probare, decernere: ὁ μὲν προστάτης ἐπιψηφίζει, ἡ δ' ἐκκλησία (ὁ δὲ δῆμος) ἐπιψηφίζεται. Ita Thucydides (I. 87) scripsit: τοιαῦτα δὲ λέξας ἐπεψήφιζεν αὐτὸς (ὁ Σθενελαΐδας) ἔφορος ὢν ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων et ita passim. Sequiores hoc non observant et formas activam et passivam confundunt. Apud Dionysium fere ubique est forma activa ubi media requiritur, e. g. pag. 741 καὶ ὁ δῆμος ἐπεψήφισε, pag. 819 ὅταν δ' ἐπιψηφίσωσι τὴν γνώμην οἱ πολῖται, pag. 1018 ὁ δῆμος ἐπεψήφικε, ubi iam Reiske edidit ὁ δῆμος ἐψηφίσατο. Tamen nonnunquam recta forma occurrit, ut pag. 1196 συγχωρεῖν γοῦν αὐτοῖς ὡς ἄμεινον φρονοῦσιν ἐπιψηφίζεσθαι πᾶν ὅτι ἂν ἡγῶνται τῷ κοινῷ συμφέρειν, pag. 1232 ἐπιψηφιεῖται μὲν ἡ βουλὴ ταῦτα.

Pag. 179. μετὰ τὸν ἐκείνου θάνατον manum interpolatoris ostendunt: post Ἀμολίου δ' ἀναιρεθέντος haec verba abundant, nihil novi addunt, sunt modo interpretatio praecedentium verborum.

Pag. 185. Ῥῶμον δὲ Καπύην μὲν ἀπὸ τοῦ προπάππου Κάπυος, Ἀγχίσην δ' ἀπὸ τοῦ προπάτορος Ἀγχίσου, Αἰνείαν δὲ τὴν ὕστερον κληθεῖσαν Ἰάνικλον ἀπὸ τοῦ πα-

τρὸς, Ῥώμην δ' ἀφ' ἑαυτοῦ (κτίσαι). Mirum mihi videtur nomina Κάπυος et Ἀγχίσου adscripta esse vocabulis προπάππου et προπάτορος, post πατρὸς, quod exspectatur Αἰνείου non sequi. Cum autem iam per tot capita in historia Aeneae et Ascanii et Remi versemur non necesse est iterum admoneri avum Remi, quem nonnulli fratrem Ascanii putant, esse Anchisen, proavum Capyn. Κάπυος et Ἀγχίσου ob has causas in marginem unde provenerunt reicienda censeo.

Pag. 186. Recte Sylburgius vidit legendum esse παλαιά τις εὑρίσκεται καὶ προτεροῦσα τῶν Τρωικῶν χρόνων Ῥώμη pro ἡ Ῥώμη, nisi forte dici possit ὁ ἀνήρ τις. Tantum χρόνων delendum censeo, ut emblema; scriptum enim est paullo ante ὀλίγον ὕστερον τῶν Τρωικῶν γενομένην et sic Graeci loquebantur.

Pag. 190. ἐν οἷς εὑρίσκω δευτέρῳ πρότερον ἔτει τῆς ἁλώσεως τίμησιν ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίων δήμου γενομένην. Rectissime ὑπὸ tollitur a viro clar. Madvig (Adv. Crit. I pag. 725), populus enim censum non habet at censores.

Pag. 196. πρὸς τὸν ἐμβατεύοντα τῷ χωρίῳ δαίμονα. Verbum ἐμβατεύω legimus in Aesch. Pers. vs. 447:

> νῆσός τις ἐστὶ πρόσθε Σαλαμῖνος τόπων,
> βαιὰ, δύσορμος ναυσὶν, ἣν ὁ φιλόχορος
> Πᾶν ἐμβατεύει.

in Eurip. Rhes. vs. 224:

> Θυμβραῖε καὶ Δάλιε καὶ Λυκίας
> ναὸν ἐμβατεύων.

unde apparet ἐμβατεύω cum tueri significat, accusativum secum habere; qua de causa in Dionysii loco citato τῷ χωρίῳ in τὸ χωρίον mutandum censeo.

Pag. 198. εἰ τοιοῦτος ὁ τῆς ὠδῖνος ἔσται γόνος. Nominis ὠδίς quod raro in prosa legitur, pluralis usitatior est quam singularis. Ita apud Homerum (Il. XI. 274) εἰλείθυιαι dicuntur

Ἥρης θυγατέρες πικρὰς ὠδῖνας ἔχουσαι,

et apud Euripidem (Phoen. vs. 355) legitur

δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί.

Dionysius ipse habet pluralem pag. 217 τοῖς φυλάττουσι τὰς ὠδῖνας et pag. 649 ἔστιν οὗτος αὐταῖς τῶν ὠδίνων ὅρος.

Pag. 198. καὶ γὰρ ὁμοῦ τι τῷ τίκτειν εἶναι τὴν κόρην. In his scribendis Dionysio Menandri fragmentum (CCIV Fragm. Com. Graec. ed. A. Meineke) ante oculos fuisse iam vir clar. Cobet (Mnem. IV. 295) observavit: ibidem docet Grammaticos veteres falso annotare ὁμοῦ significare ἐγγύς. Dionysius hoc vocabulo cum τι coniuncto utitur pro σχεδόν et fere semper ἐπὶ χρόνου ἔταξεν, ut ait Suidas in voce; e. g. pag. 480 παρέδοσαν ἡμῖν οἱ πατέρες ὁμοῦ τι πεντακόσια ἔτη τοῦτο τὸ σχῆμα τοῦ βίου διαφυλάξαντες, pag, 1034 ὁμοῦ τι τετρακοσίων διαγενομένων ἐτῶν; ita quoque pag. 1088, pag. 1338, pag. 1653.

Pag. 201 ἡ τοῦ ποταμοῦ πλήμη. Iam Photius usum

vocabuli *πλήμη* improbavit: legimus apud eum in voce *πλήμμυρα· οὐ πλήμη λεκτέον· καὶ πλημμυρίδα.*

Pag. 206. *Ῥῶμος δὲ τὴν ἔφοδον αὐτῶν αἰσθόμενος ἐξεβοήθει· λαβὼν τὰ ὅπλα διὰ ταχέων ὀλίγους τῶν ἐκ τῆς κώμης φθάσαντας καθ' ἓν γενέσθαι παραλαβών.* In communem Atticistarum errorem incidit Dionysius, qui non observarent Attice semper *φθάνειν* participium secum habere, non infinitivum. Dicere oportuit *καθ' ἓν γενομένους.*

Pag. 213. *βουλομένοις τε καὶ καθ' ἡδονὰς τὸ λεγόμενον ἦν.* Atticorum est *καθ' ἡδονήν.*

Pag. 219. *κἀκεῖ παρ' ἀνδράσιν ἰδιοξένοις τοῦ Φαιστύλου τραφῆναι.* A sequioribus *ἰδιόξενος* opponitur *τῷ προξένῳ*: veteres dicebant *ξένος.*

Pag. 221. *ἐχορηγεῖτο δὲ τοῖς νεανίσκοις καὶ χρήματα καὶ ὅπλα καὶ σῖτος καὶ ἀνδράποδα καὶ ὑποζύγια ἀχθοφόρα.* Apud Athenienses *χορηγεῖν* habet sedem in ludis scenicis, Graeculi eodem verbo utuntur pro »sumptus facere," ut Dionysius praeterquam loco citato pag. 471, pag. 934, pag. 1145.

Pag. 226. *συνελάμβανε δ' αὐτοῖς τῆς φιλονΕΙκίας καὶ τὸ ἄλλο πλῆθος.* Hic et ubique *φιλονΙκία* et *φιλονΙκεῖν* scribendum est pro vulgatis *φιλονΕΙκία* et *φιλονΕΙκεῖν* (Comp. pag. 1390, pag. 1396, pag. 1883.

LIBER SECUNDUS.

Pag. 250. *Φράτρα δὲ καὶ λόχος ἡ κουρία.* Fere ubique vir doct. Kiessling edidit *Φράτρα*, cum constet formam *Φρατρία* praestare ut apparet ex derivatis *Φρατρίαρχος*, quod legitur pag. 251, *Φρατριεύς* (pag. 281, pag. 375), *Φρατριακός* (pag. 1854) et cum nonnullis locis codices bonam formam praebeant ut pag. 281, pag. 375, pag. 542, pag. 1855.

Pag. 257. Inter ea quae plebeii patronis praestare debebant Dionysius numerat *τοῖς ἑαυτῶν προστάταις θυγατέρας τε συνεκδιδόναι γαμουμένας.* Quia verbum *συνεκδιδόναι* sedem habet in nuptiis participium *γαμουμένας* abundat: neque in huiusmodi locis legitur, e. g. Lysias (XIX, 59): *ἔτι τοίνυν καὶ ἰδίᾳ τισὶ τῶν πολιτῶν ἀποροῦσι συνεξέδωκε θυγατέρας καὶ ἀδελφάς*, Demosthenes (XVIII. 268) *οὔτ' εἴ τισι θυγατέρας συνεξέδωκα.* Igitur apud Dionysium quoque delendum *γαμουμένας* censeo.

Pag. 262. *ὄνομα δὲ κοινὸν ἅπαντες οὗτοι ἔσχον κελέ-*

ριοι, ὡς μὲν οἱ πλείους γράφουσιν ἀπὸ τῆς ὀξύτητος τῶν ὑπηρεσιῶν ....ὡς δὲ Οὐαλέριος ὁ 'Αντιὰς φησὶν ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῶν τοῦτ' ἔχοντΟς τοὔνομα. Quid significat τοῦτο τοὔνομα? Nihil aliud quam Κελέριοι, nam aliud nomen toto loco non legitur. Duci autem hoc nomen non erat, sed satellitibus: hanc ob causam legatur necesse est ἔχοντΕς pro ἔχοντΟς codicum.

Pag. 268. πολιτείας μετεδίδου καὶ γῆς μοῖραν. Unde pendeat accusativus μοῖραν difficile dictu est; μεταδιδόναι γῆς significat διδόναι μοῖραν γῆς. Dionysius scripsit πολιτείας μετεδίδου καὶ γῆς; magister his male intellectis addidit de suo μοῖραν, quod quam citissime expellendum est.

Pag. 288. τοῦ φαρρὸς ὃ καλοῦμεν ἡμεῖς ζέαν· αὕτη γὰς ἦν ἀρχαία καὶ μέχρι πολλοῦ συνήθης ἅπασιν αὐτοῖς ἡ τροφή· φέρει δὲ πολλὴν καὶ καλὴν ἡ 'Ρωμαίων γῆ [τὴν ζέαν]. Verba uncis inclusa languent et abundant: e margine in textum irrepsisse mihi videntur et eicienda.

Pag. 294. Dionysius narrat ex legibus Romuli patribus plura licere adversus filios quam dominis in servos, idque explicat: θεραπόντων μέν γε ὁ πραθεὶς ἅπαξ, κ.τ.λ. Sententia postulat θεραπόντων μὲν γὰρ ὁ πραθεὶς κ.τ.λ. Sic γε et γάρ saepissime confunduntur, ut iam supra demonstravi.

Pag. 305. ἀφυλάκτοις οὖσιν ἔτι τοῖς πολεμίοις ἀπροσ-

δοκήτΩς ἐπιτίθεται. Sic vir doct. Kiessling edidit: in adnotatione critica »ἀπροσδόκητος malim" legimus. Neutrum placet; legendum est καὶ ἀπροσδόκητΟΙς, ut Thucydides (II, 93) in tali re scripsit τήν τ' ἄλλην Σαλαμῖνα ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες ἐπόρθουν et VII, 29 ἀφυλάκτοις τ' ἐπιπεσὼν καὶ ἀπροσδοκήτοις.

Pag. 315. μέλλοντες ἐξάγειν οἱ Σαβῖνοι τὰς δυνάμεις ἔγνωσαν ἀποστεῖλαι πρεσβείαν πρῶτον ὡς τοὺς πολεμίους. »Sabini cum in eo essent ut exercitum educerent, antea legationem ad hostes mittere statuerunt." Neque Latine primum neque Graece πρῶτον in tali re dici potest; Romani dicebant prius, Graeci πρότερον (i. e. ἢ τὰς δυνάμεις ἐξάγειν). Recte pag. 410 legitur: αὐτὸς τοῦτο ποιῆσαι πρότερος ἔγνω.

Pag. 320. τὴν δὲ Τάρπειαν ὡς τὰ παρ' αὐτῆς ὅσα συνέθετο παρεσχημένην ἀξιοῦν τοὺς μισθούς. παρέχομαι τὰ παρ' ἐμοῦ idem significat ac παρέχομαι ὅσα συνεθέμην: igitur aut τὰ παρ' αὐτῆς aut ὅσα συνέθετο abundat. Deleo ὅσα συνέθετο, quod explicat τὰ παρ' αὐτῆς et e margine falso in textum receptum est.

Pag. 322. πολλαὶ μὲν οὖν αὐτῶν ἐγίγνοντο-πεῖραί τε καὶ συμπλοκαὶ οὔτε τὰ κατορθώματα μεγάλα ἑκατέρῳ φέρουσαι τῶν στρατευμάτων οὔτε τὰ σφάλματα. Libri dabant οὔτε κατορθώματα-οὔτε τὰ σφάλματα, articulum addidit Ambrosius; praestat altero quoque articulo deleto legere οὔτε κατορθώματα-οὔτε σφάλματα.

Pag. 326. Originem nominis Lacus Curtii Dionysius

alium narrat ac Livius, cui tamen fabula, a Dionysio tradita, non ignota erat. Cap. VI libri VII enim legitur: »lacumque Curtium non ab antiquo illo Titi Tati milite Curtio Mettio, sed ab hoc (qui cum equo in terrae hiatum se immisit) appellatum."

Pag. 353. Foedere cum Veientibus icto Romulus captivos sine pretio dimisit; iis, qui Romae manere malebant, licebat: *τοὺς δ' αὐτοῦ μένειν προαιρουμένους πολλῷ πλείους ὄντας τῶν ἑτέρων πολίτας ποιησάμενος*, *κ. τ. λ.* Languet illud *τῶν ἑτέρων* et plane abundat: ut interpretamentum delendum est. Eodem modo corrigenda sunt quae leguntur pag. 399 *τὰ δ' ἀμάρτυρα πολλῷ πλείω τῶν ἑτέρων ὄντα.*

Pag. 355. Historiarum Romanorum scriptores Graeci, cum de triumpho sermo est, dicunt *θρίαμβον κατάγειν* et *θριάμβου καταγωγή*. Sic apud Polybium (XI. 33, 7) legimus *Πόπλιος - παρῆν εἰς τὸν Ταρράκωνα μετὰ μεγίστης χαρᾶς, κάλλιστον θρίαμβον καὶ καλλίστην νίκην τῇ πατρίδι κατάγων*, et apud Plutarchum in vita Fabii Maximi (c. 24) *λέγεται δ' ὡς ἀληθῶς τοῦ Φαβίου τὸν πρόπαππον ἐν δόξῃ καὶ δυνάμει μεγίστῃ Ῥωμαίων γενόμενον πεντάκις μὲν αὐτὸν ὑπατεῦσαι καὶ θριάμβους ἐκ πολέμων μεγίστων ἐπιφανεστάτους καταγαγεῖν*, et in vita Marcelli (c. 22): *ἐνισταμένων δὲ τῶν ἐχθρῶν τῷ Μαρκέλλῳ πρὸς τὸν θρίαμβον - συνεχώρησεν αὐτὸς τὸν μὲν ἐντελῆ καὶ μέγαν εἰς τὸ Ἀλβανὸν ὄρος ἐξελάσαι, τὸν δ' ἐλάττω καταγαγεῖν εἰς τὴν πόλιν ὃν εὔαν Ἕλληνες*,

ὄβαν δὲ Ῥωμαῖοι καλοῦσι. Ipse quoque Dionysius iisdem verbis utitur: e. g. pag. 377 Λεύκιος Καικίλιος ὁ καλούμενος Μέτελλος ἀνὴρ ὑπατικὸς ὁ τὸν ἀοίδιμον ἐκ Σικελίας ἀπὸ Καρχηδονίων καταγαγὼν-θρίαμβον, pag. 578 καὶ βασιλεὺς Ταρκύνιος τρίτον ἐπὶ τῆς ἰδίας ἀρχῆς τὸν ἐκ τῆσδε τῆς μάχης κατήγαγε θρίαμβον, pag. 2281 ἥν τ' ἀμφοτέροις μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ ταῖς νίκαις ἐλπὶς ἐπιφανεῖς κατάξειν θριάμβους, pag. 884 ὑπήντα δ' αὐτοῖς ἥ τε βουλὴ θριάμβου καταγωγῇ ψηφισαμένη κοσμῆσαι τὸν ἡγεμόνα, pag. 933 καὶ ψηφίζεται κοινῇ μὲν ἀμφοτέροις τοῖς ὑπάτοις θριάμβου καταγωγήν. (Reliqua exempla legi possunt pag. 349, 466, 467, 505, 509, 528, 556, 944, 954, 956, 960, 1058, 1136, 1673, 1747, 1755, 1882, 1942, 2056, 2283). Tribus autem locis aliud verbum legitur: pag. 353 οὗτος ἤχθη τρίτος ὑπὸ Ῥωμύλου θρίαμβος, pag. 1063 Μάρκος Οὐαλέριος ὁ τὸν κατὰ Σαβίνων πρῶτος εἰσαγαγὼν θρίαμβον et pag. 1263 Μενηνίας Ἀγρίππας-ὁ νικήσας Σαβίνους καὶ τὸν ἐξ αὐτῶν θρίαμβον ἐπιφανέστατον ἀγαγών, quas lectiones debemus scribis, qui siglis neglectis aut male lectis hos locos depravarunt; ubique κατάγειν restituendum est.

Pag. 401. τὸν ἐκ γῆς πλοῦτον ἁπάντων ὄντα πλούτων δικαιότατον. Sic vir doct. Kiesling edidit: addidit autem: »πλούτων fortasse delendum est." Non fortasse delendum est, sed nihil est certius.

LIBER TERTIUS.

Pag. 407. *αἴτιοι δὲ τοῦ διαστῆναι τὰς πόλεις καὶ λῦσαι τὸ συγγενὲς ἀνὴρ Ἀλβανὸς ἐγένετο Κλοίλιος ὄνομα.* Cloelium effecisse ut Romani et Albani dissiderent facile intellectu est: minus facile intelligitur quomodo *τοῦ τὸ συγγενὲς λῦσαι* Cloelius auctor fuerit; cognatio enim solvi, dirimi non potest. In sequentibus autem apparet quid pro *τὸ συγγενές* scripserit Dionysius. Pag. 410 legitur Tullum velle *περιστῆσαι εἰς ἐκείνους* (i. e. Sabinos) *τὴν αἰτίαν τοῦ λύειν τὰ πρὸς τὴν ἀποικίαν συγκείμενα. συνθῆκαι γὰρ ἦσαν ταῖς πόλεσιν ἐπὶ Ῥωμύλου γενόμεναι.* Foedus igitur ut rumperetur, id Cloelius agebat; itaque pro *τὸ συγγενές* restituamus *τὰς συνθήκας.*

Pag. 419. *εἰ μὲν οὖν θρασύτερον ἐπὶ τὸν ἀγῶνα ὥρμησαν Ἀλβανοὶ Ῥωμαίων καταφρονήσαντες καὶ μιᾷ κρῖναι μάχῃ τὰ ὅπλα διέγνωσαν, οὐδὲν ἂν τὸ κωλῦον ἦν τόν τε κατασκευασθέντα δόλον ἐπ' αὐτοῖς λεληθέναι.* Magna confusio est apud Dionysium inter *τὸ κωλῦον* et *τὸ κωλῦσον*; modo legitur *κωλῦον*, ut praeterquam loco

laudato pag. 494, 1082, 1200, 1446, 2011, 2170, 2205, 2246, modo participium futuri ut pag. 379, 393, 993, 1363, 1424, 1425, 1735, 1760, 1775, 1822, 2064, 2084. Neque refert qualis sit compositio verborum; invenimus e. g. pag. 419 *εἰ μὲν - ὥρμησαν καὶ διέγνωσαν οὐδὲν ἂν τὸ κωλῦον ἦν* et pag. 993 *εἰ τὴν Ἀρικηνῶν πόλιν ὑποχείριον ἔλαβον οὐδὲν ἂν ἦν τὸ κωλῦσον*, pag. 1446 *καὶ μηδὲν ἔστω τὸ κωλῦον γράφεσθαι τὸ προβούλευμα* et pag. 1760 *μηδὲν ἔτι τὸ κωλῦσον ἔστω χωρεῖν ὑμᾶς ἐπὶ τοὺς πολεμίους*, pag. 2246 *εἰσῄει τ' αὐτοὺς λογισμὸς, ὅτι - οὐδὲν ἔσται τὸ κωλῦον* et pag. 2064 *οὐδὲν ἔσται τὸ κωλῦσον ἄρασθαι τὸν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνα*. Tamen haec confusio Dionysio non tribuenda mihi videtur et ubique futurum unicum verum duco, quod negligentia scribarum in praesentis formam abiit. Confirmant hanc opinionem duae formae aliorum verborum, quae non ita facile pessumdari poterant: leguntur pag. 2007: *καὶ τὸ βεβαιῶσον αὐτὰς οὐδὲν ἦν*, quae comparentur cum pag. 2205: *καὶ τὸ κωλῦον οὐδὲν ἐγένετο*, et pag. 2164: *τί τὸ κυρῶσον ἔσται τὴν περὶ τοῦ πολέμου γνώμην*; cum quibus comparentur (pag. 2011) *τί οὖν τὸ κωλῦον ἔσται τὸ αὐτὸ τοῦτο λέγειν* et (pag. 2170) *τί γὰρ δὴ καὶ τὸ κωλῦον ἔσται τὸν βουλόμενον ἡμῶν τὴν ἐκκλησίαν συγκαλεῖν*; Hisce perspectis facile cuivis suadere puto omnibus locis ubi nunc *κωλῦον* legitur, *κωλῦσον* emendandum esse.

Pag. 421. In colloquio Tulli Hostilii et Mettii Fufettii dux Albanorum his verbis incipit: »Necessarium

mihi videtur primum causas ostendere δι' ἃς ἐγὼ πρῶτος ἠξίωσα περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου διαλέγεσθαι." Ut paullo ante legitur ἤρχετο δ' ὁ 'Αλβανὸς πρότερος τοιάδε λέγων, ita dicere oportebat ἐγὼ πρότερος ἠξίωσα, quod Dionysium scripsisse mihi persuasum est. (Reiske vertit: »quae me impulerunt ut prior de pace facienda agerem"). Post pauca sequitur: ἀφόρητοι γὰρ ἂν γένοισθε ὑπὸ βαρύτητος in quibus duo ultima verba interpolata esse videntur; ἀφόρητον enim appellatur quod ferri non potest propter gravitatem.

Pag. 430. Ne postea novum bellum inter Romanos et Albanos oriatur Tullus Hostilius Fufettio consilium dat migrare Romam aut omnes aut plurimos principes, ut duae civitates in unam coalescant. Addit: οὐ γὰρ δὴ Σαβίνοις μὲν καὶ Τυρρηνοῖς καλῶς εἶχεν ἐκλιποῦσι τὰς ἑαυτῶν πόλεις μεταθέσθαι τοὺς βίους ὡς ἡμᾶς, ὑμῖν δ' ἄρα τοῖς συγγενεστάτοις τὸ αὐτὸ τοῦτο γενόμενον οὐχ ἕξει καλῶς: »Sabinis enim et Tyrrhenis non utile fuit patria relicta sedes ad nos transferre, et vobis, consanguineis nostris, idem utile non erit." Non credo hoc modo Albanos perducere posse eum ad suam sententiam; contrarium dixisse eum suspicor, idque assequi possumus mutantes utrumque καλῶς in κακῶς. »Neque Sabinis inutile fuit neque vobis erit." Sic Albanis suaderi poterat.

Pag. 432. De principatu dissentiunt Albani et Romani. Illorum dux 'Ημεῖς, ὦ Τύλλε, inquit, τῆς μὲν

ἄλλης ἄρχειν ἄξιοί ἐσμεν Ἰταλίας, ὅτι ἔθνος Ἑλληνικὸν καὶ μέγιστον τῶν κατοικούντων τήνδε τὴν γῆν ἐθνῶν παρεχόμεθα, τοῦ δὲ Λατίνων ἔθνους, εἰ καὶ μηδενὸς τῶν ἄλλων ἐθνῶν ἡγεῖσθαι δικαιοῦμεν. Nemo sic loquitur: expungatur ἐθνῶν post ἄλλων, quod male repetitum taedium affert.

Pag. 448. μαντεύομαι δὲ καὶ περὶ ἐκείνων οἷα καὶ περὶ τῶν ἡμετέρων, εἴπερ γοῦν εἰσὶν οἵους ἀκούομεν, ὀλίγοις τοῖς ἄριστα πεφυκόσιν ὅμοιοι καὶ τὰ πολέμια ἀγαθοί. Non est causa cur Fufettius dubitet de virtute bellica Horatiorum; nisi haec constaret, ad tale certamen eos non elegisset, aut certe Tullus electos recusaret; sed tantum amor consanguineorum veretur ne impedimentum sit. Fufettio autem persuasum est in Curiatiis, si quidem, ut dicuntur, vel nobilissimis et optimis similes sunt, caritatem patriae amorem consanguineorum superaturam. Haec omnia insunt in verbis εἴπερ γοῦν εἰσὶν — ὀλίγοις τοῖς ἄριστα πεφυκόσιν ὅμοιοι: quae sequuntur καὶ τὰ πολέμια ἀγαθοὶ molesta sunt neque quidquam novi afferunt. Expungenda mihi videntur.

Pag. 455. ἐπεὶ δὲ τὰ πρὸς θεοὺς ὅσια διεπράξαντο. Satis frequenter legitur τὰ πρὸς τοὺς θεούς, ut in Demosth. Olynth. III, 26: ἐκ δὲ τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς θεοὺς εὐσεβῶς, τὰ δ' ἐν αὑτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντο εὐδαιμονίαν. ὅσια est explicatio magistri quam scriba iniuria in textum recepit.

Pag. 460. *οὐ γὰρ ὑπ' ἀμφοτέρων διώξεσθαι τῶν ἀδελφῶν (ὑπελάμβανεν).* Fugit Dionysium veteres pro futuro activi usos esse forma *διώξομαι*, ut apparet ex Aristoph. Equit. vs. 368: *διώξομαί σε δειλίας.*

Pag. 467. Horatium accusatum a nonnullis Romanis nobilibus defendit pater: *ὁ δὲ πατὴρ ἀπελογεῖτο περὶ τοῦ μειρακίου.* Pro *περί* scribendum est *ὑπέρ* quod in tali re necessarium est quodque legitur e. g. in Plat. Gorg. pag. 480*b*: *ἐπὶ μὲν ἄρα τὸ ἀπολογεῖσθαι ὑπὲρ τῆς ἀδικίας τῆς αὑτοῦ ἢ γονέων ἢ ἑταίρων ἢ παίδων ἢ πατρίδος ἀδικούσης οὐ χρήσιμος οὐδὲν ἡ ῥητορικὴ ἡμῖν, ὦ Πῶλε*, et Herod. VII. 161: *ὡς ὁ Λάκων ἱκανός τοι ἔμελλε ἔσεσθαι καὶ ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀπολογεύμενος.*

Pag. 469. Si de duobus sermo est opponuntur inter se *ὁ μέν* et *ὁ δέ*; nonnumquam autem a scribis adscriptum est *ἕτερος* quod emblema semper est expungendum. Hoc quoque hic factum est: *κἀκεῖνοι βωμοὺς ἱδρυσάμενοι δύο τὸν μὲν Ἥρας — τὸν δ' ἕτερον ἐπιχωρίου θεοῦ τινος*, ubi *ἕτερον* delendum est.

Pag. 481. *ἢ καιρὸν ἕτερόν τινα τοῦ παρόντος ἐπιτηδειότερον περιμένων ἀναβάλλεται τὸν παρόντα.* In his *τοῦ παρόντος* non solum superflua sunt, sed etiam propter sequentia *τὸν παρόντα* offendunt: eliminanda et in marginem reicienda sunt.

Pag. 506. *εἰς ταύτην δὲ τὴν πανήγυριν ἐλθόντας ποτὲ*

Ῥωμαίων ἄνδρας. Ut paullo ante εἰς δὴ τὸ ἱερὸν τοῦτο συνῆσαν et post pauca ἐκ τούτων δὴ τῶν ἐγκλημάτων εἰς πόλεμον καταστάντες leguntur, sic hic legendum est εἰς ταύτην δὴ τὴν πανήγυριν (Conf. pag. 512 διὰ ταύτας μὲν δὴ τὰς αἰτίας, pag. 515 ταῦτα δὴ διανοούμενον).

Pag. 554. ἔπειτα ἐπιστρέψας ἐπὶ δόρυ καὶ τὰ κέντρα προσβαλὼν τοῖς ἵπποις εἰς πλαγίους ἐμβάλλει τοὺς τῶν Τυρρηνῶν λόχους. Perspicuum est regem uno tantum equo vehi; igitur τοῖς ἵπποις τὰ κέντρα προσβάλλειν non potuit: scripserat Dionysius προσβαλὼν τῷ ἵππῳ, quod restituatur necesse est.

Pag. 564. ἐξ ἧς στρατιὰ μεγάλη μαχησομένη περὶ τῆς χώρας ἐξῆλθε. Ex Caere magnus exercitus proficiscebatur ut agrum suum defenderent: hoc Graece dicitur μάχεσθαι ὑπὲρ τῆς χώρας, neque, ut editur περὶ τῆς χώρας.

LIBER QUARTUS.

Pag. 658. Legem ferre Graece dicitur *νόμον τιθέναι* aut *νόμον τίθεσθαι*, sed interest inter haec duo. Populus liber, qui *δημοκρατίᾳ* utitur, et ipse sibi legem fert, dicitur *νόμον τίθεσθαι*, reges autem et ii, quibus legislatio a populo mandata est, ut Solon, dicuntur *νόμον τιθέναι*. Legimus apud Demosthenem (XXII. 30): *ἄξιον τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν θέντα τὸν νόμον ἐξετάσαι Σόλωνα* et Or. XXIV § 103: *λεγόντων γὰρ τῶν νόμων, οὓς ἔθηκε Σόλων.* Tullius igitur, qui tutor nepotum Tarquinii gratiam populi sibi conciliare conabatur, dixit *νόμον θ ή σ ω μηδένα δανείζειν ἐπὶ σώμασιν ἐλευθέροις*, et non, ut Kiessling edidit *θήσομαι*, quod Vaticanus codex habet cum vulgo codices dent *θήσω*. Si ita legerimus hic locus melius conveniet cum pag. 701: *ὅρους καὶ κανόνας αὐτοῖς τάξας οὓς αὐτὸς* (i. e. *Τύλλιος*) *ἔγραψε νόμους*. Eodem modo restituendum est post pauca pag. 659 *νόμους θήσω κωλυτὰς μὲν τῆς βίας*.

Pag. 683. *τὸ ἐκ τῆς τιμήσεως ἐπιβάλλον ἑκάστῳ διά-*

φορον ἅπαντας ἐκέλευσεν εἰσφέρειν. Sententia postulat imperfectum, ut paullo ante recte legitur τὸ ἐπιβάλλον ἑκάστῳ λόχῳ πλῆθος ἐκέλευε παρέχειν ἕκαστον λόχον.

Pag. 689. καὶ τοὺς τῶν κινδύνων πλεῖστον τῶν ἄλλων μεταλαχόντας. Sensu carent verba πλεῖστον τῶν ἄλλων. Οἱ ἄλλοι sunt cives secundae, tertiae, quartae, quintae classis; ergo Dionysius dicit cives primae classis plurima pericula subire omnium civium reliquarum classium, quod intelligi non potest. Facile remedium afferri potest pro πλεῖστον substituto comparativo πλεῖον et ita sententia sana erit.

Pag. 693. ἄτοπόν τε πρᾶγμα ποιεῖν αὐτοὺς ἔφη καὶ ἀμαθὲς, ἅπασι τοῖς ξένοις ἐπιτρέποντας τῆς πόλεως μετέχειν καὶ μὴ διακρίνοντας αὐτῶν τὰς τύχας, μηδ' εἴ τινες ἐκ δούλων ἐγένοντο ἐλεύθεροι πολυπραγμονοῦντας, τοὺς παρὰ σφίσι δεδουλευκότας ἀναξίους ἡγεῖσθαι ταύτης τῆς χάριτος. Haec significant patricios stulte facere civitatem dantes peregrinis omnibus, ne ratione quidem habita utrum e servis liberi facti sint, et servos a se liberatos civitate indignos habere. Sed Tullius hoc dicere noluit: contendit patricios stulte facere civitatem dantes peregrinis sive liberi sive libertini sint, cum servos a se manumissos civitate indignos habeant. Hoc exprimi potest recepta emendatione viri doct. Reiske qui correxit ἅπασι μὲν τοῖς ξένοις ἐπιτρέποντας ... τοὺς δὲ (quod codices quoque habent) παρὰ σφίσι δεδουλευκότας ἀναξίους ἡγουμένους.

Pag. 717. Dionysius contendit Fabium falsum esse scribentem Tanaquilem Arruntem filium sepelivisse; fieri enim non posse ut illa tum superstes fuerit, ἣν ἀμήχανον ἦν ἔτι καὶ κατ' ἐκείνους περιεῖναι τοὺς χρόνους. Tantum Urbinas habet καί, quod e dittographia natum vir doct. Kiessling recipere non debuit.

Pag. 731. ὑμῶν δὲ τεθαύμακα, ὦ βουλή, εἴ τινές εἰσι τῆς ἀρχῆς μ' ἀπαλλάξαι βουλόμενοι, καὶ μετὰ τούτου συνεστηκότες ἐπ' ἐμέ. Aliis locis, ubi legitur verbum συνιστάναι, habet ἐπί cum dativo, e. g.: pag. 733 καὶ εἰς πολλὴν αἰδῶ καταστήσας τοὺς συνισταμένους ἐπ' αὐτῷ, pag. 1553 συνέστη τὸ δημοτικὸν ἐπὶ σοὶ παροξυνθὲν ὑπὸ τῶν δημάρχων, pag. 1982 μή τι δεινὸν ὁ δῆμος ἐπὶ τῇ βουλῇ συστὰς ἐξεργάσηται. Herodotus quoque hoc verbo eodem modo utitur: (VI. 74) ἐνθεῦτεν δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Ἀρκαδίην νεώτερα ἔπρησσε πρήγματα, συνιστὰς τοὺς Ἀρκάδας ἐπὶ τῇ Σπάρτῃ. Hanc ob causam Dionysium nostro quoque loco συνεστηκότες ἐπ' ἐμοί scripsisse verisimile esse mihi videtur.

Pag. 739. Tullio rege e curia a Tarquinio eiecto uxor Tullia prima Tarquinium regem salutavit, cuius exemplum secuti reliqui quoque amici regem eum appellaverunt. Recte legitur βασιλέα τ' αὐτὸν ἠσπάσατο πρώτη: sequitur autem ἀσπασαμένων δὲ καὶ τῶν ἄλλων αὐτὸν ὡς βασιλέα τῶν συγκατασκευασάντων τὴν ἀρχήν, ubi ὡς male additum videtur. Similibus enim locis ὡς

semper omittitur, e. g. pag. 2033: *οἱ δ' ἐπὶ τὴν παράληψιν αὐτοῦ παρόντες ἠσπάσαντό τε ἅπαντες οὐκ ἐκ τοῦ ὀνόματος ἀλλ' ὕπατον*, Plutarch. Fab. Max. XIII. *οἱ δὲ στρατιῶται τοὺς στρατιώτας πάτρωνας ἠσπάζοντο*, Dio Cass. XLV. 32: *ἡμεῖς βασιλέα τινὰ ἀσπάζεσθαί σε προσετάξαμεν.*

In moenibus, turribus, aris exstruendis Dionysius utitur verbo *ἐγείρειν*, ut pag. 314: *τοῦ μὲν Παλατίου τὸ τεῖχος ὡς ἀσφαλέστερον εἶναι τοῖς ἔνδον ὑψηλοτέροις ἐρύμασιν ἐγείρων*, pag. 414: *φυλακῆς δὲ μᾶλλον ἢ προεπιχειρήσεως πρόνοιαν ἐλάμβανον ὑψηλοτέρους ἐγείροντες τοὺς χάρακας* et ita quoque pag. 752, 987, 1781, 2028. Tantum pag. 773 Tullius Romam muniens contra Gabios dicitur *τῆς πόλεως τὰ πρὸς τοὺς Γαβίους βλέποντα* (sic emendavit vir clar. Cobet), *τοῦ περιβόλου διὰ πολυχειρίας ἐξωχυροῦτο τάφρον ὀρυξάμενος εὐρυτέραν καὶ τεῖχος ἀ ν ε γ ε ί ρ α ς ὑψηλότερον.* Hoc loco pro *ἀνεγείρας* legendum est *ἐγείρας.*

Pag. 798. *ἐπιστὰς δὲ τῇ κλίνῃ διεγερθείσης ἅμα τῷ συνεῖναι τὸν ψόφον τῆς γυναικός.* Ad pag. 557 vir clar. Cobet (Observ. Crit. et Palaeogr. ad Dion. Hal. Ant. Rom. pag. 70) annotavit: »utebantur praesentis forma (verbi *παριέναι*), quae minus erat lectoribus ambigua, ut et *ξυνιέναι* (intelligere) pro *ξυνεῖναι. Παρεῖναι* enim solet poni pro adesse et *ξυνεῖναι* pro una esse.” Hanc ob causam pro *ἅμα τῷ συνεῖναι τὸν ψόφον* legendum esse *ἅμα τῷ συνιέναι τὸν ψόφον* censeo.

Pag. 811. Ut iam multis aliis locis ab aliis correctis pro *ὅταν δὲ συνέλθῃ καὶ πλήθουσαν ἴδωμεν τὴν ἀγορὰν π ρ ο ε λ θ ὼ ν Λουκρήτιός τε καὶ Κολλατῖνος ἀποδυράσθωσαν τὰς ἑαυτῶν τύχας* legendum est *παρελθών*. In sequentibus recte legitur *ἔπειτα τῶν ἄλλων ἕκαστος π α ρ ι ὼ ν κατηγορείτω τῆς τυραννίδος*, sed eodem malo laborant pag. 1121, ubi libri *προσελθών* habent, vir doct. Reiske coniecit *προελθών*, et pag. 1129, ubi pro librorum *ἐλθών* Kiessling *προσελθών* scripsit.

Pag. 816. Sub finem capitis LXXIII Brutus enumerat commoda imperii in duas partes pares divisi: *ἧττον γὰρ ὑβρισταὶ καὶ βαρεῖς ἔσονται διαιρεθείσης τῆς ἐξουσίας διχῇ καὶ τὴν αὐτὴν ἔχοντος ἰσχὺν ἑκατέρου· αἰδώς τ' ἀλλήλων καὶ κώλυσις τοῦ καθ' ἡδονὴν ζῆν φιλοτιμία τε πρὸς ἀρετῆς δόκησιν ἐκ ταύτης γένοιτ' ἂν ἑ κ ά σ τ ῳ τῆς ἰσοτίμου δυναστείας μάλιστα.* Ut legitur *τὴν αὐτὴν ἔχοντος ἰσχὺν ἑκατέρου*, legendum est *ἐκ ταύτης γένοιτ' ἂν ἑ κ α τ έ ρ ῳ* (i. e. *τῶν ὑπάτων*) *τῆς ἰσοτίμου δυναστείας μάλιστα.*

Pag. 826. *ἀνόσια καὶ ἐξάγιστα καὶ οὔτε Ἑλλάδος οὔτε βαρβάρου γῆς οὐδαμόθι γινόμενα πρῶτος εἰς τὴν Ῥωμαίων πόλιν εἰσαγαγὼν καὶ μόνος.* Requirit sententia aoristi participium *γενόμενα*: »quaeque nusquam terrarum facta sunt."

Pag. 833. Monente viro clar. Cobet (Observ. Crit. et Palaeogr. ad Dion. Hal. Ant. Rom. pag. 45) pro *ἐν*

τούτοις κΤλινδουμένοις κακοῖς legendum est *κΑλινδουμένοις.*

Pag. 842. Tarquinio Superbo tres erant filii Sextus, Arruns et Titus; ergo quod legitur *Γαβίων πόλιν, ἧς βασιλέα τὸν πρεσβύτερον ἀπέδειξε τῶν υἱῶν Σέξτον* vitiosum est et emendandum in *πρεσβύτατον*, ut quoque legitur pag. 774 *ὁ πρεσβύτατος αὐτοῦ τῶν υἱῶν Σέξτος ὄνομα*, pag. 796: *Σέξτος ὁ πρεσβύτατος τῶν Ταρκυνίου παίδων*, pag. 832: *θεάσασθε ἔργον ἑνὸς αὐτῶν* (i. e. filiorum Tarquinii) *τοῦ πρεσβυτάτου.*

LIBER QUINTUS.

Pag. 857. In coniuratione eorum qui Tarquinium regem restituere conabantur, Dionysius narrat: *παρ' Ἀκυλλίοις τοῖς ἐκ τῆς Κολλατίνου γεγονόσιν ἀδελφῆς οἱ κορυφαιότατοι τῶν ἐν τῇ συνωμοσίᾳ κ α τ ή γ ο ν τ ο παρακληθέντες ὡς ἐφ' ἱερὰ καὶ θυσίαν.* Suspicionem facit *κατήγοντο*; *κατάγεσθαι* enim dicuntur exules in patriam redeuntes, aut ii qui in itinere aliquo devertuntur, ut recte legitur pag. 796: *ἐν τούτῳ δὴ τῷ καιρῷ Σέξτος ὁ πρεσβύτατος τῶν Ταρκυνίου παίδων — παρ' ἀνδρὶ κατήχθη συγγινεῖ Λευκίῳ Ταρκυνίῳ.* In coniuratione autem aliud verbum usitatum est; legitur e. g. pag. 718: *ἐκβαλεῖν ἐκ τῆς βασιλείας τὸν Τύλλιον — ἐμηχανῶντο ἑταιρίας τε συνάγοντες καὶ τῶν πατρικίων τοὺς ἀλλοτρίως ἔχοντας πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τὰ δημοτικὰ πολιτεύματα παρακαλοῦντες*, de Latinis bellum molientibus contra Romanos incitante Mamilio legimus pag. 962: *καὶ γίγνεται κοινὴ τῶν συναγομένων εἰς Φερεντῖνον ἀγορά*: conventus coniuratorum appellantur *σύνοδοι*, ut pag. 856: *Ἀκύλλιοι — παρ' οἷς αἱ σύνοδοι τὰ πολλὰ ἐγίγνοντο* et pag. 962: *ὃς ἐπειδὴ τὴν κοινὴν σύν-*

οδον ἔγνω τῶν πόλεων γιγνομένην. Quapropter loco quoque indicato legendum est: *παρ' Ἀκυλλίοις — οἱ κορυφαιότατοι τῶν ἐν τῇ συνωμοσίᾳ συνήγοντο*. Eodem modo corrigendum est pag. 866 *παρ' οἷς συναγόμενοι* (pro tradito *καταγόμενοι*) *τῇ παρελθούσῃ νυκτὶ τὰς ἐπιστολὰς ἔγραψαν*.

Pag. 872. *ἑτέραν δὲ μεταλαβόντα οἴκησιν τὴν καταλειπομένην πατρίδα ἡγεῖσθαι*. Ad hunc locum vir doct. Garrer (Obs. ad Dion. Hal. Ant. Rom. pag. 54) annotavit: »Si aliam habitationem invenisset, ut derelictam tamen patriam haberet," igitur legendum est *καταλιπομένην* neque in hoc Dionysium errasse verisimile est." Non Dionysium errasse credo, sed virum doct. Garrer. Licet aoristus praestaret, tamen non requiritur aoristus medii sed passivi. Praesens tribuendum est negligentiae Dionysii.

Pag. 884. *καὶ προελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα*. Usus postulat verbum *παριέναι*, itaque legendum est *παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα*.

Pag. 889. Bruto mortuo Valerius in suspicionem venit regiam dignitatem parare: *πρῶτον μὲν ὅτι μόνος κατέσχε τὴν ἀρχὴν δέον εὐθὺς ἑλέσθαι τὸν συνύπατον*. Quia incertum erat quem populus consulem crearet articulum *τόν* male additum est. Recte omissum est pag. 873: *ὁ δὲ Βροῦτος οὐκ ἀξιῶν μόνος ἄρχειν — καλέσας τὸν δῆμον — συνάρχοντα αἱρεῖται*.

Pag. 895 exemplum praebet emblematis quale saepe occurrit: legitur *καὶ γὰρ ἀτελεῖς αὐτοὺς ἁπάντων ἐψηφίσαντο εἶναι τῶν κοινῶν τελῶν ὅσα βασιλευομένης τῆς πόλεως ἐτέλουν καὶ ἀνεισφόρους τῶν εἰς τὰ στρατιωτικὰ καὶ τοὺς πολέμους ἀναλισκομένων ἐποίησαν*. In his *ἐποίησαν* interpolatum est a scriba quodam qui non intelligebat *ἀνεισφόρους* coniunctum esse cum *ἀτελεῖς* et *τὸ ἑξῆς* esse: *ἐψηφίσαντο αὐτοὺς εἶναι ἀτελεῖς καὶ ἀνεισφόρους*.

Pag. 896. *ἐφ' οὗ Λατίνων οἱ ἀποστάντες ἀπὸ Ῥωμαίων ἐτάξαντο*. Vocabulum *ἀπό* quod tantum Urbinas habet, delendum est: Dionysio usitatum est *ἀφίστασθαί τινος*, ut pag. 836: *ἐὰν ἀποστῶσι τῶν τυράννων*, pag. 841: *παρακαλοῦντες αὐτοὺς ἀποστῆναι τοῦ τυράννου*, pag. 1534: *ἤδη δέ τινα καὶ ἀφίστατο αὐτῶν ἐκ τοῦ φανεροῦ*.

Pag. 900. De defensione Pontis Sublicii Dionysius narrat: *ἀλλ' ἄπωθεν ἑστῶτες ἀθρόοι λόγχαις τε καὶ σαυνίοις καὶ λίθοις χειροπληθέσιν ἔβαλλον, οἷς δὲ μὴ π α ρ ε ί η ταῦτα τοῖς ξίφεσι καὶ ταῖς ἀσπίσι τῶν νεκρῶν*. Urbinas veram lectionem servavit *οἷς δὲ μὴ π α ρ ῆ ν*.

Pag. 902. *Ὁράτιος μὲν δὴ τοιαύτην ἀποδειξάμενος ἀρετὴν ἐν τῷ τότε χρόνῳ ζηλωτὸς μὲν εἰ καί τις ἄλλος Ῥωμαίων ἐγένετο, ἄχρηστος δ' εἰς τὰ λοιπὰ πράγματα τῆς πόλεως διὰ τὴν πήρωσιν τῆς βλέψεως· καὶ διὰ τὴν συμφορὰν ταύτην οὔτε ὑπατείας οὔτε ἄλλης ἡγεμονίας*

στρατιωτικῆς οὐδεμιᾶς ἔτυχε. οὗτός τε δὴ θαυμαστὸν ἔργον ἀποδειξάμενος ἐν τῷ τότε ἀγῶνι 'Ρωμαίοις ἄξιος εἴπερ τις καὶ ἄλλος — ἐπαινεῖσθαι. Multa sunt quae mihi suadent ut magna pars horum verborum non sit a manu Dionysii. Licet is negligens auctor sit, non adeo inelegans est ut fere nullis verbis interiectis bis iisdem vocabulis eadem narret. Hoc autem loco legimus

'Ορᾶτιος μὲν δὴ τοιαύτην ἀποδειξάμενος ἀρετὴν ἐν τῷ τότε χρόνῳ ζηλωτὸς μὲν εἰ καί τις ἄλλος 'Ρωμαίων ἐγένετο et statim post	*οὗτός τε δὴ θαυμαστὸν ἔργον ἀποδειξάμενος ἐν τῷ τότε ἀγῶνι 'Ρωμαίοις ἄξιος εἴπερ τις καὶ ἄλλος — ἐπαινεῖσθαι.*

Tum *μέν* post *'Ορᾶτιος* caret sequenti *δέ*. Insuper in priore parte legitur *εἰ καί τις ἄλλος* cum usitatum sit *εἴπερ τις καὶ ἄλλος*, ut confirmant pag. 1439: *εἰ γάρ τι καὶ ἄλλο σωτηρίας αἴτιον ἔσται τῇ πόλει τῇδε*, pag. 1472: *εἰ γάρ τι καὶ ἄλλο τῆς 'Ρωμαίων πόλεως μέγα ἐγκώμιον ἔσται*, pag. 1934: *τὸ δὲ ῥεῦμα ὥσπερ τι καὶ ἄλλο ὀξύ*, ubi pro *ὥσπερ* emendandum est *εἴπερ*, Demosth. in Timocr. § 4: *ἐγὼ δέ, εἴπερ τινὶ τοῦτο καὶ ἄλλῳ προσηκόντως εἴρηται, νομίζω κἀμοὶ νῦν ἁρμόττειν εἰπεῖν*, § 51 *ἄξιον δέ, εἴπερ περί του καὶ ἄλλου, καὶ περὶ τοῦδε ὃν νῦν ἀνέγνω διελθεῖν.* Denique paullo ante (pag. 898) Dionysius iam narravit Horatio tantum unum oculum fuisse, *'Ορᾶτιος ὁ καλούμενος Κόκλης ἐκ τοῦ κατὰ τὴν ὄψιν ἐλαττώματος ἐκκοπεὶς ἐν μάχῃ τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν*, quod non convenit cum hisce: *ἄχρηστος δ' εἰς τὰ λοιπὰ πράγματα τῆς πόλεως διὰ τὴν πήρωσιν τῆς βλέψεως.* Haec omnia me inducunt ut verba

Ὁράτιος μὲν δὴ τοιαύτην ἀποδειξάμενος ἀρετὴν ἐν τῷ τότε χρόνῳ ζηλωτὸς μὲν εἴ καί τις ἄλλος Ῥωμαίων ἐγένετο, ἄχρηστος δ' εἰς τὰ λοιπὰ πράγματα τῆς πόλεως διὰ τὴν πήρωσιν τῆς βλέψεως· καὶ διὰ τὴν συμφορὰν ταύτην οὔτε ὑπατείας οὔτε ἄλλης ἡγεμονίας στρατιωτικῆς οὐδεμιᾶς ἔτυχεν eiicienda censeam.

Pag. 915. Quia agitur de reditu Tarquinii et de exsulibus in patriam redeuntibus usitatum est vocabulum *κάθοδος* (ut pag. 892: *βασιλεὺς Κλουσινῶν — ὑποσχόμενος αὐτοῖς* (i. e. *τοῖς Ταρκυνίοις*) — *ἢ διαλλάξειν αὐτοὺς πρὸς τοὺς πολίτας ἐπὶ καθόδῳ*) mirum movet Porsenam legatis vetare verba facere *περὶ μὲν εἰσόδου Ταρκυνίων*, quod sine dubio emendandum est in *περὶ μὲν καθόδου Ταρκυνίων μηδένα ποιεῖσθαι λόγον.*

Pag. 919. Iterum atque iterum peccatum est in infinitivis post verbum *μέλλω*: passim hoc mendum in Dionysio a viris doctis emendatum est: restat adhuc intactus unus vitiosus locus, pag. 919: *ἐν ὅσῳ γὰρ ἐκ τοῦ Λατίνων χάρακος ἐξῆσαν οἱ μέλλοντες τοῖς παραγενομένοις ἐπιθέσθαι*, ubi restituendum est *ἐπιτίθεσθαι*, nam verbum *μέλλω* non habet secum nisi infinitivum futuri aut praesentis.

Pag. 930. *τοῦ ῥεύματος οὐδ' αὐτὴ πολὺν ἀπέχουσα τόπον.* Haec eodem modo corrigenda sunt quo pag. 351: *οὐ πολὺν τοῦ στρατοπέδου τῶν πολεμίων τόπον ἀπέχον* correcta sunt a viro clar. Cobet; legatur igitur *τοῦ ῥεύματος οὐδ' αὐτὴ πολὺ ἀπέχουσα.*

Pag. 944. *ταῦτα διαπραξάμενοι τὴν δύναμιν ἀπῆγον ἐκ τῶν πολεμίων καὶ τὸν ὑπὸ τῆς βουλῆς ψηφισθέντα θρίαμβον κατήγαγον.* Iam aliis *ἐκ τῶν πολεμίων* displicuerunt; vir doct. Kiessling ea transponit post *θρίαμβον*, Sylburg coniecit *ἐκ τῆς πολεμίας*; sed omnia recte erunt si legimus *ἐκ τῆς τῶν πολεμίων.* Articulum *τῆς* facile excidere potuit ante *τῶν.* Legatur praeterea *ἀπήγαγον* propter sequens *κατήγαγον*: aoristus solet coniungi cum aoristo.

Pag. 956. De historiarum scriptorum officiis loquens Dionysius dicit: *τοῦτο προσήκειν τοῖς γράφουσιν ἱστορίας μὴ μόνον τὰς πολεμικὰς πράξεις τῶν ἐπισήμων ἡγεμόνων διεξιέναι — ἀλλὰ καὶ τοὺς βίους αὐτῶν, εἰ μέτριοι καὶ σώφρονες καὶ μένοντες ἐπὶ τοῖς πατρίοις ἐπιτηδεύμασι διετέλεσαν, ἐπιδείκνυΣΘΑΙ.* Cunctanter vir doct. Kiessling in Adnotatione Critica: »*ἐπιδεικνύναι* maluerim." Sine dubio *ἐπιδεικνύναι* legendum est: *ἐπιδείκνυταί τις* quidquid est de suo, ut *σοφίαν* (Plato, Phaedr. pag. 258*a* *ἐπιδεικνύμενος τοῖς ἐπαινέταις τὴν ἑαυτοῦ σοφίαν*), sed narrare, demonstrare aliquid de alio est *ἐπιδεικνύναι*, ut legitur pag. 999: *ἀλλὰ πολλοὺς ἔχοντας ἐπιδεῖξαι καὶ τοῦτο ὑπομείναντας*, et pag. 1029: *τῆς ἐξουσίας τὸ κράτος ἐπιδεῖξαι βουληθεὶς ὅσον ἐστί.* In altero exemplo quo legitur forma medii, pag. 1994: *ὁ δὲ πατὴρ — ἀπελογεῖτο τὰ μὲν πολλὰ ψευδῆ τε καὶ ἐξ ἐπιβουλῆς συγκείμενα κατὰ τοῦ παιδὸς ἀποδεικνύς· ὅσα δ' οὐκ ἐνῆν ἀρνήσασθαι μικρὰ καὶ φαῦλα καὶ οὐκ ἄξια δημοσίας ὀργῆς εἶναι λέγων, καὶ οὐδὲ ταῦτα ἐξ ἐπιβουλῆς ἢ δι'*

ὕβριν, ἀλλ' ὑπὸ φιλοτιμίας μειρακιώδους γεγονότα ἐπιδεικνύμενος, ultimum vocabulum spurium esse censeo; post participia ἀποδεικνύς et λέγων in duabus partibus orationis ἐπιδεικνύμενος molestum est.

Pag. 980. Tralaticio errore codices exhibent οἱ ὕπατοι προῆλθον ἐπὶ τὸ βῆμα pro uno recto παρῆλθον.

Pag. 1005. In oratione Appii Claudii tabulas novas dissuadentis legitur: ἐκ δὲ τούτων φθονήσεσθαι μὲν εὐπορίαν, καταλυθήσεσθαι δὲ φιλεργίαν, κρείττω δὲ μοῖραν ἕξειν τοὺς ἀκολάστους τῶν σωφρόνων, τοὺς δὲ ἀδίκους τῶν δικαίων καὶ τοὺς σφετεριζομένους τἀλλότρια τῶν φυλαττόντων τὰ ἴδια. Antea οἱ ἄδικοι appellantur ἀκόλαστοι, οἱ δίκαιοι σώφρονες; igitur non legendum est τοὺς δὲ ἀδίκους τῶν δικαίων sed τούς τε ἀδίκους.

LIBER SEXTUS.

Pag. 1051. *οὐχὶ τοῖς μὲν-ὑπάρξει-πειραχθῆναι-τοῖς δὲ-παθεῖν, ἀλλὰ-ἀπολωλεκέναι, καὶ μήτε-ἀπολαύσ*EIN-*τοῖς δὲ-ἀποθανεῖν.* Omnia verba quae pendent ab *ὑπάρξει* habent formam praeteriti, tantum *ἀπολαύσειν* est futurum; sine dubio igitur emendandum est in *ἀπολαῦσ*AI.

Pag. 1064. *κελεύσας δὲ τὸν ἕτερον πρεσβευτὴν Τῖτον Ἑρμήνιον.* Livius licet multa alia narret de pugna ad Lacum Regillum, quae secundum illum quatuor annis antea facta est, tamen inter duces Romanorum T. Herminium quoque legatum numerat et de eo idem tradit ac Dionysius. Legitur apud Livium (l. II, c. 21); »Hos agmine venientes T. Herminius legatus conspicatus interque eos insignem veste armisque Mamilium noscitans tanto vi maiore quam paullo ante magister equitum cum hostium duce proelium iniit, ut et uno ictu transfixum per latus occiderit Mamilium, et ipse inter spoliandum corpus hostis verruto percussus, cum victor in castra esset relatus, inter primam curationem

expiraverit." Quod convenit cum relatione Dionysii: *καὶ συμπεσὼν αὐτῷ - ἐκεῖνόν τ' ἀποκτείνει, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ σκυλεύειν τὸν νεκρὸν πληγεὶς ὑπό τινος ξίφει διὰ τῆς λαγόνος ἀποθνήσκει.* Hoc et scriptura optimorum codicum Urbinatis et Chisiani, quorum uterque *Γερμ'Ινιον* habet, confirmant pro *'Ερμ'Ηνιον*, quod vir doct. Kiesling edidit virum doct. Sylburgium secutus, hic et post pauca legendum esse *'Ερμ'Ινιον*.

Pag. 1099. Senex in foro misericordiam civium concitans quae pro republica fecit enumerat: *ἐστρατευμένος τὰς ἐν ἡλικίᾳ στρατείας ἁπάσας καὶ δυεῖν δεούσας τριάκοντα μάχας ἀγωνισάμενος, καὶ ἀριστεῖα πολλάκις εἰληφὼς ἐκ τῶν πολέμων.* Ut *ἐστρατευμένος* et *εἰληφώς* perfecta sunt, ita pro *ἀγωνισάμενος* perfectum *ἠγωνισμένος* legendum est.

Pag. 1139. *εἰ μὲν οὖν ὁ δῆμος - ἐξέλιπε τὰς - ὑποσχέσεις, ἐκείνῃ μοι ἀπολογητέα ἦν, ὅτι κ. τ. λ.* Sententia postulat particulam *ἂν* quod in talibus usitatum est, e. g. post pauca, pag. 1141: *εἰ μὲν οὖν ἀκμάζοντί μοι τὸ σῶμα ταῦτα προσέπεσε, δῆλον ἂν ἔργῳ ἐποίησα, κ. τ. λ.* et pag. 1152: »*εἰ μὲν ἅπασιν - τὴν αὐτὴν γνώμην συνέβαινεν ἔχειν - δι' ὀλίγων ἂν ὑμῖν ἐδήλωσα λόγων ἃ φρονῶ* et pag. 2084: *εἰ μὲν οὖν ἐκείνην τὴν ἡμέραν θυμῷ φερόμενοι δρᾶσαί τι οἱ δήμαρχοι κατὰ τῶν ὑπάτων ἢ τῆς βουλῆς προήχθησαν, οὐδὲν ἂν ἦν τὸ κωλῦσον αὐτὴν ὑφ' αὑτῆς ἀπολωλέναι τὴν πόλιν.* Legatur igitur *ἀπολογητέα ἂν ἦν.*

Vocabulis *εἰ μέν* praecedentibus solet opponi *ἐπεὶ δέ* idque apud Dionysium saepissime legitur e. g. pag. 2237: *ἐκεῖνο μέντοι δίκαιον ἡγοῦμαι, δυοῖν ὄντων τῶν ἀντιποιουμένων, κυρίου καὶ πατρός, εἰ μέν ἀμφότεροι παρῆσαν, τὸν πατέρα κρατεῖν τοῦ σώματος μέχρι δίκης. ἐπεὶ δ' ἐκεῖνος ἄπεστι, τὸν κύριον ἀπαγαγεῖν*, et pag. 2249: *εἰ μὲν οὖν ἀλλήλους ἔπεισαν αὐτοὶ καλῶς ἂν εἶχεν· ἐπεὶ δ' εἰς ἀμφισβήτησιν ἦλθε τὸ πρᾶγμα μαρτυρῶ τ' αὐτῷ ταῦτα.* Tribus tantum locis legitur *ἐπειδὴ δέ*, quod tamen errore scribarum natum esse credo; hi loci sunt pag. 1141: *εἰ μὲν οὖν ἀκμάζοντί μοι τὸ σῶμα ταῦτα προσέπεσε δῆλον ἂν ἔργῳ ἐποίησα τοῖς ἐχθροῖς οἷον ὄντα μ' ἄνδρα προὐπηλάκισαν· ἐπειδὴ δὲ ὑπὲρ ἑβδομήκοντ' ἔτη γέγονα - ἀποτίθεμαι τὴν ἀρχήν*, pag. 1349: *εἰ μὲν οὖν ὑπὸ τούτων ἡ σύνοδος ἐγένετο, οὐδὲν ἂν ἠξιοῦμεν οὔτε κωλύειν οὔτε πολυπραγμονεῖν· ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς συνηγάγομεν τὴν ἐκκλησίαν οὐχὶ τούτους ἀγορεύειν κωλύομεν, ἀλλ' ὑπὸ τούτων αὐτοὶ κωλύεσθαι οὐ δικαιοῦμεν*, et pag. 1753: *εἰ μὲν οὖν, ἔφασαν, ἔμειναν ἐν ᾧ κατέσκηψε χωρίῳ τὸ βέλος οἱ κατέχοντες αὐτὸ - δαιμόνιον ἀπεπλήρωσεν ἂν τὸν χόλον· ἐπειδὴ δὲ - εἰς τὸν ἕτερον χάρακα μετεστρατοπέδευσαν - κοινὸς ἅπασιν αὐτοῖς ὁ παρὰ τοῦ δαίμονος ἥξει χόλος.* Ubique *ἐπειδή* in *ἐπεί* corrigendum est.

Compluribus locis apud Dionysium legitur *ὁ ἔξω* aut *ἔξωθεν πόλεμος* ut pag. 1092, 1102, 2025 (ex emendatione viri clar. Cobet), 2078, 2174, 2303: sed quae leguntur pag. 1149: *τῆς βοηθείας τ' αὐτοὶ δεόμενοι τῆς*

πολιτικῆς ἐπὶ τοὺς ὀθνείους πολέμους οὐκ εἰς μακρὰν ἐλευσομένους πανστρατιᾷ sine dubio vitiosa sunt; bella enim non omnibus copiis veniunt, sed hostes. At vocabulum quod desideratur, facile inveniri potest, si una tantum litera additur et pro *πολέμους* legitur *πολεμίους*.

Pag. 1154. *ἀλλ' ὡς διαλλαγήσονται χωρὶς αἰσχύνης σκοπούντων*. Nota res est verbum *σκοπεῖν* cum *ὅπως* et futuro coniungi; comparatis aliis locis Dionysii, hunc quoque eadem verborum compositione uti solere apparet; e. g. pag. 1519: *πρῶτον μὲν οὖν ὑμῖν παραινῶ σκοπεῖν ὅπως εὐσεβῆ καὶ δικαίαν ποιήσεσθε τοῦ πολέμου πρόφασιν*, pag. 1892: *καὶ μετὰ τοῦτ' ἐσκόπουν ὅπως τιμωρήσονται τὸν ἄνδρα*, pag. 2265: *καὶ μετὰ τῶν φίλων ἐσκόπουν ὅπως παύσουσι τὴν ταραχήν*, qui loci prorsus cum loco nostro conveniunt. Similia leguntur pag. 1163, 1169, 1427, 1470, 1514, 1740, 1741, 1866; quare hic quoque Dionysium *ὅπως διαλλαγήσονται* scripsisse mihi persuasum est.

Pag. 1155. *πολὺ μέρος διαγγέλλεται νοσεῖν ἔρωτι κρατούμενον ἧς ἅπαντες γλίχονται μεταβολῆς*. Participium *κρατούμενον* debemus interpolatori qui nesciebat *ἔρωτι* pendere a verbo *νοσεῖν*; ergo statim expellendum est.

Pag. 1169. *ὃς ἀναστὰς πρῶτον ὑπεμίμνησκε τὴν βουλὴν τῶν ἰδίων πολιτευμάτων - ἔπειτα ἠξίου*. Consuetudo Dionysii fert ut coniungantur *πρῶτον μὲν - ἔπειτα*.

Comp. pag. 2: *πρῶτον μὲν ὑποθέσεις προαιρεῖσθαι καλὰς καὶ μεγαλοπρέπεις· ἔπειτα παρασκευάζεσθαι τὰς ἐπιτηδείας - ἀφορμάς*, pag. 264: *πρῶτον μὲν ἱερῶν καὶ θυσιῶν ἡγεμονίαν ἔχειν - ἔπειτα νόμων τε καὶ πατρίων ἐθισμῶν φυλακὴν ποιεῖσθαι*, pag. 528: *πρῶτον μὲν τῶν ἐπὶ τὴν χώραν ἐξόδων αὐτοὺς ἀπέκλεισεν Ἱπποκρατῶν, ἔπειτ' εἰς παράταξιν προελθεῖν ἀναγκάσας ἐνίκησε* et ita passim. Ergo post *πρῶτον* inserendum est *μέν*.

Pag. 1209. Notissimo errore editur *ἔτος ἑπτακαιδέκατον ἤδη τριβόμεθα πᾶσιν ἀνθρώποις μαχόμενοι περὶ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας* pro unico vero *ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας*, ut quoque pag. 1238 pro *οἱ δὲ μάχονται περὶ αὐτῶν πρὸς τοὺς πολεμίους* legendum est *ὑπὲρ αὐτῶν*.

LIBER SEPTIMUS.

Pag. 1314. Legati ad frumentum emendum in Siciliam missi propter tempestates sero ad tyrannum Gelonem venerunt, et demum totam hiemem apud eum morati in Italiam redierunt. Legitur *καὶ τὴν χειμερινὴν ἐκεῖ διατρίψαντες ὥραν μετὰ τὸ θέρος ἐπανῆλθον εἰς Ἰταλίαν.* Si Dionysius ita scripsit, legati non solum hiemem sed aestatem quoque apud Gelonem degerint necesse est; sed ex vocabulis *τὴν χειμερινὴν ἐκεῖ διατρίψαντες ὥραν* luculenter apparet ineunte vere eos profectos esse; quam ob rem recipienda est lectio virorum doct. Sylburg et Portus *κατὰ τὸ θέρος* pro *μετὰ τὸ θέρος.*

Pag. 1352. Saepe *ἄγειν* et *ἀγαγεῖν* confusa esse notissimum est; accidit quoque hic: *εἰ τὴν ἐξουσίαν τοῦ συναγαγεῖν ὑμᾶς ἀφαιρεθείημεν*, ubi praesens requiritur *συνάγειν.*

Pag. 1361. Plebs Coriolanum consulatum petentem non adiuvit quia verebantur ne consul factus potesta-

tem tribuniciam tolleret, praesertim quod patricii ei patrocinarentur: *ὁ δῆμος ἐναντιωθεὶς οὐκ εἴασε δοῦναι τὴν ἀρχὴν, τήν τε λαμπρότητα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν τόλμαν δι' εὐλαβείας ἔχων, μή τι διὰ ταῦτα νεωτερίσῃ περὶ τὴν τῶν δημάρχων κατάλυσιν, καὶ μάλιστα δεδιὼς ὅτι συνελάμβανεν αὐτῷ πάσῃ προθυμίᾳ τὸ τῶν πατρικίων πλῆθος.* In his *δεδιώς* abundat; magistri esse puto, qui non intelligebat *ὅτι συνελάμβανεν - τὸ τῶν πατρικίων πλῆθος* pendere a *δι' εὐλαβείας ἔχων.*

Pag. 1372. Praeter alia tribuni patriciis obiiciunt quod duas colonias (Velitras et Norbam) misissent ut plebis vires minuerent: *καὶ τὰς ἀποστολὰς τῶν κ λ η ρ ο ύ χ ω ν ἀμφοτέρων.* Colonia autem non appellatur *κληροῦχος* sed *κληρουχία* et sine dubio restituendum est *τῶν κληρουχιῶν ἀμφοτέρων.*

Pag. 1373. *ἐκάλουν δὲ μάρτυρας τῶν ἐν τῇ βουλῇ γενομένων τοὺς ἐντιμοτάτους τῶν ἐκεῖ, τῆς δὲ περὶ τοὺς ἀγορανόμους ὕβρεως ἅπαντας τοὺς τότε παρόντας κατὰ τὴν ἀγορὰν δημοτικούς.* Propter sequens *τῆς δ ὲ περὶ τοὺς ἀγορανόμους ὕβρεως* post *τῶν* inserendum est *μέν*, quod ante *ἐν* facile excidere potuit. Video iam virum doct. Kiessling hoc suspicatum esse.

Pag. 1406. *εἰ τῶν δημοτῶν ἡμῶν ἐπεχείρησέ τις ἐν τῷ πλήθει τοιαῦτα λέγειν.* Delenda sunt *τῶν δημοτῶν* quae plane abundant; Sicinio enim opus non erat admonere se hominem esse de plebe, et iam saepe antea in

eadem hac oratione plebem *ἡμᾶς* appellaverat, e. g. pag. 1399: *ὑμεῖς δή, ὦ βουλή, ὅτε τοὺς βασιλεῖς ἀπηλλάξατε* (ex emendatione viri clar. Cobet) *συμμάχους ἔχοντες ἡμᾶς*, pag. 1401: *οὕτω δ' ἂν ἡμῖν τὸ μὴ μεῖον ἔχειν τῶν δικαίων ἀποδοίητε, ὦ πατέρες*, pag. 1403: *εἰ δὲ τἀναντία γνοίητε καὶ ἀφέλοισθε ἡμῶν τὴν ἐλευθερίαν-στασιάζειν ἡμᾶς αὖθις ἀναγκάσετε καὶ πολεμεῖν ὑμῖν*, pag. 1404: *τίνα γνώμην λαβόντες τότε τὴν καθόδον ἡμῖν συνεχωρήσατε ἐφ' οἷς ἠξιοῦμεν;*

Pag. 1419. *ὡς δὲ διὰ τὴν ἀνάγκην συγχωρηθέντα ὑφ' ὑμῶν, ἀλλ' οὐκ ἀπ' εὐνοίας οὐδὲ κατὰ κρίσιν.* Haec vocabula novum exemplum praebent non infrequentis confusionis praepositionum *ἀπό* et *ὑπό*; nam ut Dionysius scripsit pag. 1820: *ὑπό τ' ἀθυμίας καὶ σίτων ἀποχῆς* (ex emendatione viri clar. Cobet) *ἀπέστη τοῦ βίου*, pag. 1938: *Οὐολοῦσκοι δ' ὑπό τε θράσους καὶ αὐθαδείας προαχθέντες*, pag. 1994: *ἀλλ' ὑπὸ φιλοτιμίας μειρακιώδους γεγονότα*, pag. 2002: *ταλαίπωρον ἔζη βίον ὑπὸ λύπης τε καὶ πενίας*, pag. 2132: *κατ' ἀρχὰς μὲν γὰρ ὑπό τ' αἰσχύνης καὶ εὐπορίας τῶν πρὸς τὰς ταφὰς ἐπιτηδείων ἔκαιον-τοὺς νεκρούς*, pag. 2137: *ὑπὸ λύπης καὶ ἀθυμίας ἐμπεσοῦσαν τῷ ἀνδρὶ τηκεδόνα*, pag. 2267: *ὁ δ' Οὐεργίνιος ὑπό τ' ὀργῆς-αὐθαδέστερον αὐτῶν καθήπτετο*, ita pag. 1419 *ὑπ' εὐνοίας* eum scripsisse non dubito. Eodem modo pag. 1218 et pag. 2260 pro *ἀπ' εὐνοίας* corrigendum est *ὑπ' εὐνοίας*.

Pag. 1495. *οἱ δ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ἐπιτιθέντες*

ὑφῆπτον καὶ προσέσπενδον οἶνον κατὰ τῶν ἁγνιζομένων. Pro praesente *ἐπιτιθέντες* legendus est aoristus *ἐπιθέντες*; nam *τὸ ὑφάπτειν* et *προσσπένδειν* sequebantur *τὸ ἐπιτιθέναι* et non eodem tempore fiebant. Recte in eadem descriptione legitur: *καὶ μετὰ τοῦτο δείραντές τε καὶ μελίσαντες ἀπαρχὰς ἐλάμβανόν ἐξ ἑκάστου σπλάγχνου καὶ παντὸς ἄλλου μέλους ἃς ἀλφίτοις ζέας ἀναδεύσαντες προσέφερον τοῖς θύουσιν ἐπὶ κανῶν.*

LIBER OCTAVUS.

Pag. 1516. *δικαστήριόν τ' οὐχ ὅπερ ἦν πάτριον ἀπέδωκάν μοι τὴν λοχῖτιν καλέσαντες ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὃ πάντες ὁμολογοῦσι πονηρότατον εἶναι δικαστήριον.* Alterum *δικαστήριον* non solum abundat, sed molestum quoque est: delendum igitur esse censeo.

Pag. 1522. *ἐπειδὴ ἐπαύσατο μεγάλῃ βοῇ πάντες ἐπεσημήναντο ὡς τὰ κράτιστα ὑποτιθεμένῳ.* Ipsa verba *ἐπειδὴ ἐπαύσατο* indicant pro *ὑποτιθεμένῳ* legendum esse *ὑποθεμένῳ.*

Pag. 1525. *δυνάμεις τε ψηφίζονται καταγράφειν καὶ χρήματα εἰσφέρειν καὶ τἄλλα παρασκευάσασθαι ὅσων ὑπελάμβανον δεήσειν τῷ πολέμῳ.* Propter *καταγράφειν* et *εἰσφέρειν* pro *παρασκευάσασθαι* scribendum est *παρασκευάζεσθαι*: solent enim praesentia cum praesentibus coniungi. Ob eandem causam legendum est pag. 1533: *τοῖς δὲ ὑπάτοις ἐφῆκαν στρατόν τε συνάγειν* (pro *συναγαγεῖν*) *ἐκ καταλόγου καὶ τὴν πόλιν διὰ φυλακῆς ἔχειν καὶ τοὺς συμμάχους παρακαλεῖν, εἰς ὕπαιθρον δὲ μήπω τὰς δυνάμεις ἐξάγειν.*

Pag. 1534. *πρῶτοι δὲ ἦρξαν Αἰκανοὶ τῆς ἀποστάσεως* et post pauca *ἀρξαμένων δὲ τούτων πολλοὶ-συνελάμβανον.* Manifestum est aut *ἦρξαν* aut *ἀρξαμένων* falsum esse. Quia autem Aequos primos defecisse a Romanis constat, tum multos alios eorum exemplum secutos esse, non dubium est quin *ἀρξάντων δὲ τούτων* vera lectio sit. Idem vitium legitur pag. 1551: *εἰσελθόντων δὲ αὐτῶν ἤρξατο τοῦ λόγου Μηνύκιος.* Romani adventu Marcii Coriolani perterriti legatos ad eum mittunt de pace et amicitia, e quibus, in concilium Volscorum introductis, Minucius primus verba fecit; hoc Graece dicitur *ἦρξεν τοῦ λόγου.*

Pag. 1568. In iis quae Coriolanus ad verba Minucii respondit legimus: *τοῖς δὲ ἄλλοις Ῥωμαίοις ἀπέχθομαί τε ὡς δύναμαι μάλιστα καὶ πολεμῶ καὶ οὐδέποτε μισῶν αὐτοὺς παύσομαι.* Vocabula *καὶ πολεμῶ* spuria mihi videntur. Primo loco Coriolanus non minus contra patricios quam contra plebem bellum gerebat et iam Minucius in oratione questus erat eum patriciis non parcere: »*τίνος οὖν ἡμεῖς οἱ πατρίκιοι τῶν συμβεβηκότων σοι κακῶν γεγόναμεν αἴτιοι καὶ διὰ τί πολεμεῖς ἡμῖν τοσαύτην εὔνοιαν ἀποδειξαμένοις περὶ σὲ κατὰ τὸν τότε ἄγωνα;*" (pag. 1554). Tum antea dixit Coriolanus: »*σοὶ μὲν, ὦ Μηνύκιε, καὶ ὑμῖν τοῖς ἅμα τούτῳ πεμφθεῖσιν ὑπὸ τῆς βουλῆς φίλος εἰμὶ καὶ πρόθυμος εἴ τι δύναμαι ποιεῖν ἀγαθόν.*" Ita affectiones animi, benevolentia erga patricios, odium in plebem, bene inter se oppositae sunt; verbo autem *πολεμῶ* nihil respondit, neque in

una parte periodi quidquam ferri potest, cui in altera nihil opponitur. Denique Coriolano dicere se contra Romanos bellum gerere non opus erat, quippe qui profecto iam diu experti essent. Itaque ob has causas vocabula *καὶ πολεμῶ* magistro tribuenda et in marginem reicienda censeo.

Pag. 1570. *καὶ οὔτε πόλις ἐκ τειχομαχίας ἑάλω τις, ἧς οὐκ ἐγὼ πρῶτος ἐπέβην ἢ σὺν ὀλίγοις.* Desideratur vocabulum cui opponuntur *ἢ σὺν ὀλίγοις*; inserto *μόνος* legendum est *ἧς οὐκ ἐγὼ πρῶτος ἐπέβην μόνος ἢ σὺν ὀλίγοις.* Fortasse praestat delere vocabula *ἢ σὺν ὀλίγοις*; pag. 1995 enim fere eadem leguntur: *καὶ τείχεσι πολεμίων ὁσάκις πρῶτος ἐπέβη* sine hoc additamento.

Pag. 1589. *ἐὰν μὲν ἀπέλθωσιν αὐτῶν ἐκ τῆς χώρας Οὐολοῦσκοι καὶ τῆς τῶν συμμάχων τε καὶ ὑπηκόων γῆς.* Ultimum vocabulum debemus magistro qui nesciebat supplendum esse *χώρας* ex praecedentibus; recte post pauca legimus, *ἕως δ' ἂν ἐν τῇ χώρᾳ μένοντες αὐτῶν καὶ τῶν συμμάχων ἔργα πράττωσι πολεμίων.*

Pag. 1638. *ἱέρεια μὲν ὑπὸ τῶν γυναικῶν ἀπεδείχθη τότε πρῶτΟν ἡ — Οὐαλερία.* Valeria tunc non primum, sed prima sacerdos a feminis Romanis creata est: legatur igitur *πρώτΗ*, ut sequitur *θυσίαν δὲ πρώτην αἱ γυναῖκες ἔθυσαν — μηνὶ Δεκεμβρίῳ τοῦ κάτοπιν ἐνιαυτοῦ.*

Pag. 1643. *ἦν δὲ Τύλλιος Ἄττιος ὁ τὰς ὀργὰς αὐ-*

τῶν παραθήξας ἔχων περὶ αὐτὸν ἑταιρίαν -οὐκ ὀλίγην. Suidas apud quem hic locus legitur in voce παραθήγειν, habet περὶ αὑτόν quod multo melius est tradito περὶ αὐτόν.

Pag. 1671. Οὐολοῦσκοι δὲ καὶ Ἕρνικες —γνώμην μὲν ἐποιήσαντο δῃουμένης τῆς χώρας ʽΤΠΕΡορᾶν. Sic edidit vir doct. Kiessling, cum libri habeant ΠΕΡΙορᾶν. Nihil autem mutandum esse probat locus paullo antecedens ubi legitur: Αἰκανοὶ μὲν οὖν —τήν τε γῆν περιεώρων δῃουμένην. Eodem sensu περιορᾶν legitur e. g. pag. 1933: τὰ δ' ἄλλα περιεώρων ἀπολλύμενα. Mendose quoque editur pag. 2071: Σαβῖνοι μὲν οὖν —ὑπερεῖδον ἀγομένων τε καὶ φερομένων ἁπάντων τῶν κατὰ τοὺς ἀγρούς, ubi περιεῖδον scripserat Dionysius.

Pag. 1687. Νῦν μὲν γάρ, ἔφη, ὁ φθόνος τῶν πενήτων ὁ πρὸς τοὺς πλουσίους, ὅσοι σφετερισάμενοι τὰ κοινὰ διακατέχουσι, δίκαιός ἐστι· καὶ οὐδὲν θαυμαστόν εἰ τὰ κοινὰ πάντας διανείμασθαι μᾶλλον ἀξιοῦσιν ἢ τοὺς ἀναιδεστάτους τε καὶ ὀλίγους κατέχειν. ἐὰν δὲ ἀφισταμένους αὐτΗΣ ὁρῶσι τοὺς νῦν καρπουμένους καὶ τὰ κοινὰ ὄντως κοινὰ γιγνόμενα, παύσονται φθονοῦντες ἡμῖν, τήν τ' ἐπιθυμίαν τῆς κατ' ἄνδρα διανομῆς τῶν ἀγρῶν ἐπανήσουσι. Difficile dictu est quid velit αὐτῆς post ἀφισταμένους: in viciniis nullum nomen feminini generis legitur: sermo omnis est περὶ τῶν κοινῶν et sine dubio legendum est ἐὰν δὲ ἀφισταμένους αὐτΩΝ (i. e. τῶν κοινῶν) ὁρῶσι τοὺς νῦν καρπουμένους.

Pag. 1690. *ὅτε ἤρετο τῶν ὑπάτων τὸν ἕτερον τοῦτον Οὐεργίνιον.* Aulum Sempronium Atratinum in senatu hanc orationem habuisse apparet e pag. 1685: *οἱ πατρίκιοι —συνῆλθον εἰς τὸ συνέδριον ὡς ὑπὲρ ἁπάντων ἅπαξ βουλευσόμενοι*: dubitari igitur non potest quin consules huic orationi adfuerint: in tali re autem Graeci dicere solebant *τουτονὶ Οὐεργίνιον* quod hic quoque recipi debet.

Pag. 1699. *εἰσῄει γὰρ αὐτὸν δέος μὴ φυγὰς ἐλαθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος, κ. τ. λ.* Dionysium non veri simile est scripsisse quod hic legitur *ἐλαθεὶς ἐκ τῆς πατρίδος*, quia ei usitatum est dicere *ἐξελαύνω τῆς πατρίδος* aut *ἐκ τῆς πατρίδος* ut apparet pag. 1511: *μόνοι τῶν ἄλλων ξένων ἐξελαθέντες ἐκ τῆς πόλεως*, pag. 1513: *ἐξήλασέ με ὁ δῆμος ἐκ τῆς πατρίδος*, pag. 1531: *οὔτε ἐξήλασεν ἐκ τῆς πόλεως*, pag. 1552, 1568, 1622, 1651, 1726, 2192. Mea sententia hic quoque *ἐξελαθείς* unicum verum est.

Pag. 1728. *ὡς δὲ νεκροί τε αὐτῶν πολλοὶ ἑκατέρωθεν —ἔκειντο καὶ ἡμιθνῆτες ἔτι πλείους τῶν νεκρῶν.* Languet oratio emblemate *τῶν νεκρῶν*, quo sublato multo melius procedet.

LIBER NONUS.

Pag. 1743. *δοκῶν δὲ καὶ τὸν πρὸ τοῦ χρόνου εἶναι Φιλόδημος.* Constans et omnium communis usus est dicere *ὁ πρὸ τοῦ χρόνος* ut legitur e. g. Herod. V, 83: *τοῦτον δ' ἔτι τὸν χρόνον καὶ πρὸ τοῦ Αἰγινῆται Ἐπιδαυρίων ἤκουον*, Polyb. I. 72. *αἱ δὲ γυναῖκες αἱ τὸν πρὸ τοῦ χρόνον ἀπαγομένους περιορῶσαι τοὺς σφετέρους ἄνδρας.* Igitur hic emendandum est *τὸν πρὸ τοῦ χρόνον.*

Pag. 1783. *θᾶττον γοῦν ἢ προσεδόκα τις ἀμφότεροι τὰς δυνάμεις ἔχοντες ἐδῄουν τὴν κατὰ σφᾶς ἕκαστοι χώραν.* Per *ἕκαστοι* iidem significantur ac per *ἀμφότεροι*, Volsci et Aequi; certa lege igitur scribendum est *ἑκάτεροι.*

Pag. 1805: *εἰ μὲν οὖν — ὁ Μενήνιος — μετέγνω τε τὴν ἁμαρτάδα καὶ εἰς ἀσφαλέστερον ἀπῆγε χώριον τὴν στρατιάν.* Pro *ἀπῆγε* sine dubio legendum est *ἀπήγαγε*, quia in tali re aoristus in usu est, ut recte legitur *μετέγνω*, non *μετεγίγνωσκε.* Conf. pag. 1139: *εἰ μὲν*

οὖν ὁ δῆμος — ἐξέλιπε τὰς — ὑποσχέσεις; pag. 1141: εἰ μὲν οὖν ἀκμάζοντί μοι τὸ σῶμα ταῦτα προσέπεσε, pag. 2084: εἰ μὲν οὖν ἐκείνην τὴν ἡμέραν θυμῷ Φερόμενοι δρᾶσαί τι οἱ δήμαρχοι κατὰ τῶν ὑπάτων ἢ τῆς βουλῆς προήχθησαν, οὐδὲν ἂν ἦν τὸ κωλῦσον αὐτὴν ὑφ' αὑτῆς ἀπολωλέναι τὴν πόλιν.

Pag. 1811. καὶ καταβοῶντες τῶν ἐν τοῖς τέλεσιν. Magistratus saepe οἱ ἐν τέλει appellari omnibus notissimum neque exemplis demonstrari opus est: a Dionysio quoque ita appellantur pag. 63: ἔπειτα καὶ τὸ πλῆθος δι' ὑποψίας τοὺς ἐν τέλει ἐλάμβανεν, pag. 1871: ὅτι στασιάσαντες οἱ σοὶ πρόγονοι πρὸς τοὺς ἐν τέλει, κ. τ. λ., pag. 1880: καὶ πολλὰ δεομένων τῶν πρεσβευτῶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐν τέλει μετριάσαι. Quod autem hoc loco legitur τῶν ἐν τοῖς τέλεσιν tam rarum est, ut hanc lectionem spuriam et τῶν ἐν τέλει restituendum esse censeam.

Pag. 1832. αἱ γὰρ ἑκούσιαι δωρεαὶ τοῖς τε προιεμένοις (ex emendatione viri clar. Cobet) ἡδίους τῶν ἠναγκασμένων εἰσί, καὶ τοῖς λαμβάνουσι βεβαιότεραι τῶν μὴ τοιούτων. Tria ultima vocabula debemus scribae, qui non intelligebat post βεβαιότεραι supplendum esse τῶν ἠναγκασμένων sicut post ἡδίους. Sine mora expellenda sunt.

Pag. 1909. καὶ τῷ μὲν Αἰμιλίῳ πολὺν ἐν τῇ πολεμίᾳ μείναντι χρόνον οὐδεμία δύναμις ὑπήντησε μαχουμένη

ΠΕΡΙ τῆς γῆς. Quia Aemilius in finibus hostium erat, his patria erat defendenda; legatur igitur ‛ΥΠΕΡ τῆς γῆς pro tradito περὶ τῆς γῆς. Ob eandem causam eodem vitio liberanda est pag. 1938: Οὐολοῦσκοι δὲ ἐξῆλθον ἀγωνιςόμενοι περὶ τῆς γῆς.

LIBER DECIMUS.

Pag. 1989. *συναγαγόντες δὲ τὸ πλῆθος εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὑπέσχοντο τῷ δήμῳ νόμον εἰσοίσειν ὑπὲρ ὧν ἠξίουν.* Ex aliis locis Dionysii apparet eum scribere solere *συνάγειν* aut *καλεῖν εἰς ἐκκλησίαν* omisso articulo, e. g. pag. 1110: *καλέσας γὰρ εἰς ἐκκλησίαν τὸν δῆμον ἐν τῷ πρὸ τῆς πόλεως πεδίῳ*, pag. 2024: *οἱ δὲ δήμαρχοι προσκαλεσάμενοι τὸν δῆμον εἰς ἐκκλησίαν ἔλεγον*, pag. 2034: *συναγαγὼν τὸ πλῆθος εἰς ἐκκλησίαν εἶπεν*, pag. 2037: *συναγαγὼν δὲ τὸν δῆμον εἰς ἐκκλησίαν.* Plura exempla leguntur pag. 2056, 2062, 2079, 2255, 2283. Itaque hic et pag. 2304: *ἔπειτα καλέσαντες τὸ πλῆθος εἰς τὴν ἐκκλησίαν* articulum deleatur.

Pag. 2027. *ἐπικουρικὸν δ' αὐτοῖς οὐδὲν ἔφθασε παρὰ τῶν συμμάχων ἀφικόμενον ὅτι μὴ παρὰ Τυσκλάνων μόνΟν.* Comparatis locis quales sunt Herod. I. 18: *τοῖσι δὲ Μιλησίοισι οὐδαμοὶ Ἰώνων τὸν πόλεμον τοῦτον συνεπελάφρυνον, ὅτι μὴ Χῖοι μοῦνοι*, et I. 118: *οὐδὲ νύκτα οὐδεὶς ἐναυλίζεται ἀνθρώπων ὅτι μὴ γυνὴ μούνη τῶν ἐπιχωρίων*, nullum dubium esse potest quin Dionysius *παρὰ Τυσκλάνων μόνΩν* scripserit.

Pag. 2040. *Φάβιος μὲν οὖν ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ Τυσκλάνῳ ὄντας Αἰκανοὺς τὴν στρατιὰν ἦγε διὰ τάχους.* Initio huius capitis legitur *αἱροῦσι τὴν πόλιν ἐξ ἐφόδου*, Tusculum urbs igitur erat in potestate Aequorum; *τὸ Τύσκλανον* ergo nihil aliud significare potest atque Tusculum oppidum. Nullo autem alio loco illud oppidum ita appellatur, semper *Τύσκλον* (pag. 753: *κατῴκει δ' ἐν πόλει Τύσκλῳ*, pag. 893: *ἐκ πόλεως ὁρμώμενος Τύσκλου*, pag. 925: *ἔκ τ' Ἀντίου καὶ Τύσκλου καὶ τῆς Καμπανίδος Κύμης*, pag. 1031: *ἐν Τύσκλῳ πόλει τὰς δυνάμεις συνέχοντες*, pag. 1940: *ἀφικόμενοί τε μέχρι Τύσκλου πόλεως*, pag. 2046: *ἐλάσας δὲ μέχρι Τύσκλου πόλεως*, pag. 2054: *ἐπειδὴ Τύσκλον πόλιν Ῥωμαίων σύμμαχον ἐξηνδραποδίσαντο*, pag. 2216: *εἰς πόλιν Τύσκλον ἀφικνοῦντο*). Nomen *Τυσκλανοί* non legitur nisi pro incolis. Insuper tantum Chisianus hanc lectionem habet, in Urbinate legitur *τῶν Τυσκλάνων*. Ob has causas veram lectionem *ἐν τῷ Τύσκλῳ ὄντας* esse censeo.

Pag. 2083. *οὔτε τὴν πόλιν ἐκλΙπεῖν οὔτε φόνον ἄκριτον ἐπιτελεῖν.* Propter sequens *ἐπιτελεῖν* legendum est *ἐκλΕΙπειν*, quod saepissime cum *ἐκλιπεῖν* confusum est.

Pag. 2091. In oratione L. Siccii Dentati omnes libri habent *πολλὴν καὶ ἀγαθὴν γῆν, τοῦτο μὲν ἣν Τυρρηνούς τε καὶ Σαβίνους ἀφείλεσθε, τοῦτο δὲ ἣν Αἰκανῶν καὶ Οὐολούσκων καὶ Πωμεντίνων κρατήσαντες ἔχετε.* Vir doct. Kiessling *ἔχετε* in *ἔσχετε* correxisse se dicit,

sed nulla mutatione opus est: optime dicitur: »ager, quem partim Tyrrhenis et Sabinis ademistis, partim Aequis et Volscis et Pomentinis superatis, possidetis."

Pag. 2112. *ἔπειτα· ἦν γάρ τις δρυμὸς ὕλην βαθεῖαν ἔχων· εἰς τοῦτον ἄγων τοὺς ἄνδρας, ἵσταταί τε καὶ Φησίν.* Vir doct. Kiessling in Adnotatione critica dubitanter *ἀγαγών* coniecit, quod unicum verum est et in textum recipi oportet.

LIBER UNDECIMUS.

Pag. 2164. *πότερα τὸ συνέδριον τῆς βουλῆς*. Duo vocabula ultima delenda sunt: senatus appellatur aut *βουλή* aut *σύνεδριον*, ut post pauca *εἰ γὰρ ὑπὸ τὸ συνεδρίου κυρωθείη*, et Polyb. I, 11, 1: *καὶ τὸ μὲν συνέδριον οὐδ' εἰς τέλος ἐκύρωσε τὴν γνώμην.*

Pag. 2166. *πληρωθέντος δὲ τοῦ συνεδρίου* ΠΡΟ*ελθὼν Ἄππιος*. Qui in senatu aut in alio consilio verba facturi sunt *παριέναι* dicuntur. Ergo hic quoque ΠΑΡ*ελθών* legendum est.

Pag. 2168. *οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεὶ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης ἀπεστερήμεθα*. Post *οὐ μήν* semper sequitur *γε*, ut in eadem verborum compositione legitur in Plat. Gorg. pag. 449c. *οὐ μὴν ἀλλὰ πειράσομαί γε ὡς διὰ βραχυτάτων*. Ob hanc causam Dionysium quoque scripsisse credo *οὐ μὴν ἀλλ' ἐπεί γε τῆς ἀρχῆς ἐκείνης ἀπεστερήμεθα*.

Pag. 2177. In oratione C. Claudii cum decemviri

primum senatum convocassent habita legitur: *εἰ γὰρ ἐκ τῶν γεγονότων τὰ μέλλοντα ἔσεσθαι βούλεταί τις εἰκάζειν, πολὺς ὁ μετὰ τοῦτον ἔσται χρόνος, ἐν ᾧ περὶ οὐδενὸς τῶν κοινῶν συνελευσόμεθα βουλευσόμενοι.* Si negatio antecederet recte se haberent *περὶ οὐδενὸς τῶν κοινῶν*, ut exstat pag. 2205: *ἐὰν γὰρ ὑπερβαλώμεθα τοῦτον τὸν καιρὸν οὐκέτι συνάξουσιν ἡμᾶς οἱ δέκα βουλευσομένους ὑπὲρ οὐδενός.* Nulla autem negatione antecedente, locum esse vocabulo *οὐδενός* non credo, idque ex analogia loci citati ab aliquo scriba huc interpolatum esse existimo. Mea igitur sententia legendum est *ἐν ᾧ περὶ τῶν κοινῶν συνελευσόμεθα βουλευσόμενοι.* — In eadem oratione pag. 2183 Claudius Appio suadet ut oligarchiam tollat: *τοῦ δὲ πολιτεύματος τούτου πρῶτον οἴομαι δεῖν ἄρξαι σέ, καὶ παῦσαι τὴν ὑπὸ σοῦ κατασταθεῖσαν ὀλιγαρχίαν, Ἄππιε, λυσιτελῆ γέ ποθ' ἡμῖν γενομένην, νῦν δ' ἐπαχθῆ.* Opponuntur *πότε* et *νῦν*, sequens *δέ* indicat antecessisse *μέν*; neque *γε*, quod coniecit vir doct. Reiske, neque *τε* librorum hic nihil significat, quapropter censeo legendum esse *λυσιτελῆ μέν ποθ' ἡμῖν γενομένην, νῦν δ' ἐπαχθῆ.*

Pag. 2222. *ἔνθα οὐκ ἦν δυνατὸν ἀνὰ κράτος ἐλάσαι τὸν ἵππον.* Post ea quae scripsit vir clar. Cobet (Obs. crit. et palaeogr. ad Dion. Hal. Ant. Rom. pag. 17) unicuique persuadere vocabula *τὸν ἵππον* delenda esse non difficile erit.

Pag. 2291. *Τίτος δὲ Κοίντιος οὐκ εἴα τῇ βίᾳ κατ-είργειν τὸ ἀντίπαλον.* Frequenter legitur dativus *βίᾳ* qui prorsus adverbium factus est: numquam autem articulum additur neque hic additum esse oportuit: delendum ergo est *τῇ*.

Pag. 2294. *τὸ δὲ περὶ τῶν χιλιάρχων πολίτευμα —εἰσηγείσθω Τίτος Γενύκιος οὗτος.* Titum Genucium in colloquio adesse apparet ex toto loco: in tali re autem ad pronomen *ι δεικτικόν* addi solet, ut paullo antea legitur *μήτ' ἀπ' ἐμοῦ ἄρξασθε μήτ' ἀπὸ Κοιντίου τουδί.* Hic quoque legatur *Γενύκιος οὑτοσί.*

THESES.

I.

Xenoph. Hellen. III. 2. 25 *καὶ συνεστρατεύοντο τῷ Ἄγιδι πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων οἵ τ' ἄλλοι σύμμαχοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι.* Vocabula *τῷ Ἄγιδι* delenda sunt.

II.

Xenoph. Anab. VI. 4. 25. Verba *οὐ γὰρ ἦν ἄλλα ἱερεῖα* eiicienda sunt.

III.

Plato, Protag. pag. 326 D. *ἵνα μὴ αὐτοὶ ἐφ' αὑτῶν εἰκῇ πράττωσιν, ἀλλ' ἀτεχνῶς, ὥσπερ οἱ γραμματισταὶ, κ. τ. λ.* Legendum est: *ἵνα μὴ αὐτοὶ ἐφ' αὑτῶν εἰκῇ πράττωσι καὶ ἀτεχνῶς, ἀλλ' ὥσπερ οἱ γραμματισταὶ, κ. τ. λ.*

IV.

Demosth. XXI, 188: καὶ γὰρ ὁμωμόκατε ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι τοῖς νόμοις πείθεσθαι. Legendum est πείσεσθαι.

V.

Plutarch. Fab. Max. III. οὐ μὴν ἔπεισε τὸν Φλαμίνιον. Legendum est οὐ μὴν ἔπεισέ γε τὸν Φλαμίνιον.

VI.

Plutarch. Fab. Max. XII. ἀπῆγεν εἰς τὸν χάρακα τοὺς Καρχηδονίους, ἀσμένως καὶ τῶν Ῥωμαίων ἀποτρεπομένων. Legendum est ἀσμένων.

VII.

Terent. Andria. vs. 823:
»Immo enim nunc quom maxume abs te postulo atque [oro, Chremes,
Ut beneficium verbis initum dudum nunc re comprobes."
Legendum: »Quam maxume abs te postulo."

VIII.

Vergil. Aen. Lib. I. Versus 643—657 legendi sunt post versum 636.

IX.

Vergil. Aen. Lib. IV. Versus 412 delendus est.

X.

Vergil. Aen. Lib. XI. vs. 189. »cincti fulgentibus armis."

Legendum est: »cuncti."

XI.

Ovid. Metam. I. 91. »nec verba minacia fixo
Aere legebantur."

Legendum est: »fixa."

XII.

Caesar, de b. c. II, 14, 1. »alius (ex diutino labore) in ipsis operibus quieti se dedisset". Verba uncis inclusa delenda sunt.

XIII.

Caesar, de b. c. III, 41, 5. »parva parte noctis itinere intermisso mane Dyrrhachium venit". Legendum est: »ad Dyrrhachium venit".

XIV.

Livius, lib. XXVI, cap. VI, § 3 »altera in parte castrorum iam impulsi erant Campani". Legendum est: »iam pulsi erant".

XV

Livius, lib. XXVI. cap. XL § 6: »quod longo aliter venit''. Legendum est: »evenit''.

XVI.

Cicero, de finibus. § 40: »Quid? si non sensus modo ei sit datus, verum etiam animus hominis, non necesse est et illa pristina manere ut tuenda sint et haec multo esse cariora quae accesserint?'' Legendum est: »nonne necesse est''.

XVII.

Ten onrechte wordt van keizer Karel IV (1347—1378) beweerd, dat hij geld en goed boven roem en eer stelde.

XVIII.

De Georgica van Vergilius zijn niet te beschouwen als een Antilucretius, zooals F. Bockemüller (Vergils Georgica nach Plan und Motiven erklart) beweert.

XIX.

In het leerplan der gymnasia is aan de wiskunde een te kleine plaats toegekend.

CORRIGENDA.

Pag.	2	vs.	28	εἰ γ' οὖν	leg.	εἴ γ' οὖν
»	4	»	24	διε-	»	διεξ-
»	—	»	25	ξιέναι	»	ιέναι
»	7	»	12	nescessarium	»	necessarium
»	15	»	15	paulo	»	paullo
»	17	»	9	Σθενελαδῖας	»	Σθενελαΐδας
»	—	»	11	passivam	»	mediam
»	18	»	17	Ρωμαίων	»	'Ρωμαίων
»	23	»	3	ἀπροσδόκητΟΙς	»	ἀπροσδοκήτΟΙς
»	25	»	1	Ρωμαῖοι	»	'Ρωμαῖοι
»	29	»	15	Curiatiis	»	Horatiis
»	31	»	1	Ρωμαίων	»	'Ρωμαίων
»	38	»	10	συγγινεῖ	»	συγγενεῖ
»	42	»	6	eiicienda	»	eicienda
»	46	»	18	quod	»	quae
»	—	»	18	usitatum	»	usitata
»	48	»	24	ὅς	»	ὃς
»	69	»	5	eiicienda	»	eicienda

EX TYPOGRAPHEO E J BRILL